

1972

PREDVIANOČNŤ NÁLADU, prípravu a túžobné čakanie malých i veľkých, starých i mladých akoby roztvorenou náručou nám otvára dojímaví, tradičný a neobyčajný milý sviatok svätca lásky sv. OTCA MIKULÁŠA.

Má svoje čestné a dôstojné miesto v liturgickom kalendári všetkých kresťanských cirkví a pochopiteľne, že s vďačnou láskou zakotvil aj v srdciach veriacich.

Čtíme v ňom verného a štedrého rozdávatela Božíh darov a uvedomeľého uskutočňovateľa najvyššieho Božieho príkazu pravej lásky k blížnemu, lásky človeka k človeku.

Nech nám veľmi výstižná titulná kresba akad. maliara Mikuláša Klimčáka v tomto čísle Slova pripomenie nielen svätcov vzácný sviatok, ale i jeho vždy živý, povzbudzujúci a k vzornému nasledovaniu nabádajúci príklad!

Pokoj ľuďom dobrej vôle..

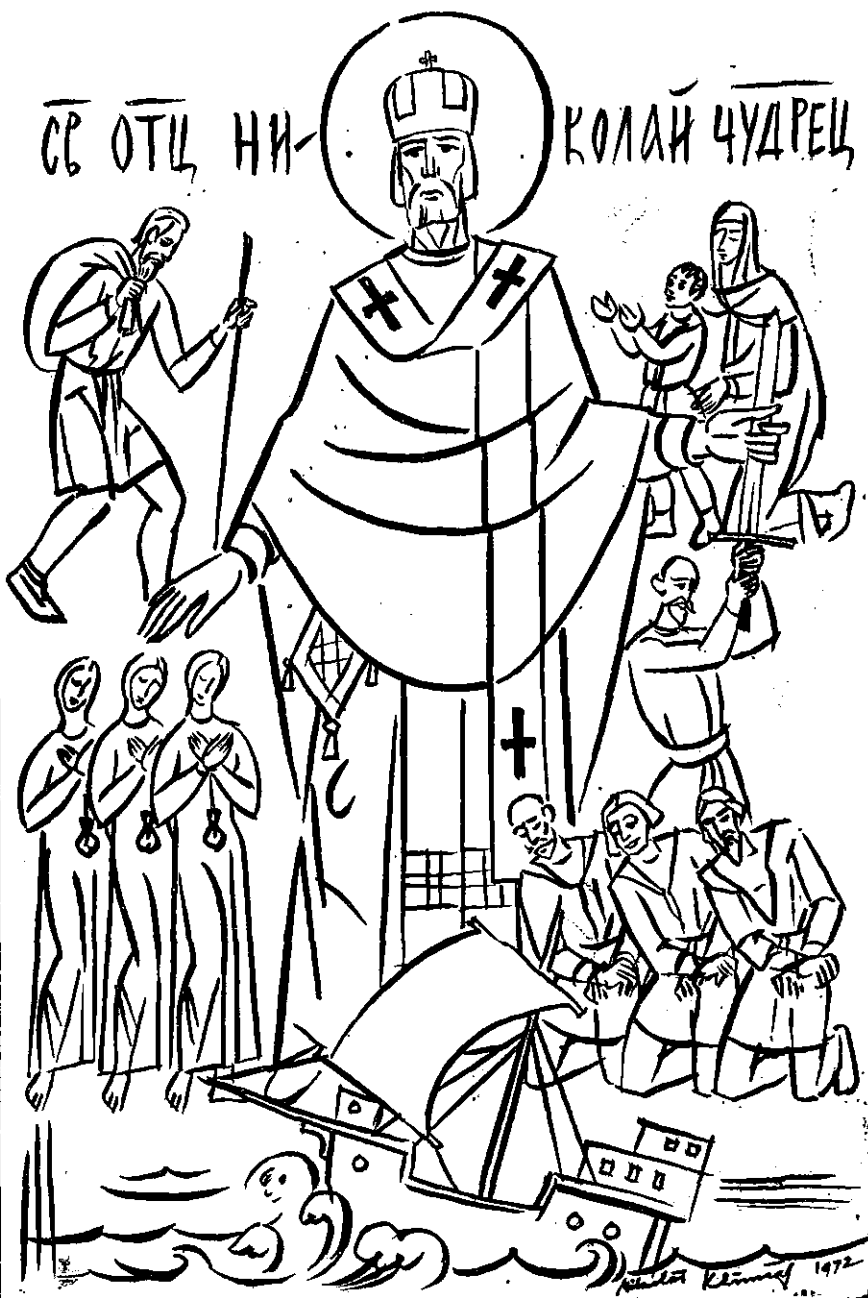
Blížia sa najpoetickejšie sviatky roku, sviatky vianočné, ktoré oslavujeme nielen v chráme, ale aj v lone našich kresťanských rodín, pri domácom rodinnom krbe.

Vianoce sú sviatkami pokoja!

Pokoj — mir — pax — najkrajšie slovo v ľudskom slovníku. Po svete rozoslali milióny vianočných pozdravov a všetky obsahovali jediné najzákladnejšie želanie: P o k o j. Toto želanie bolo vyslovené prvý raz pri narodení Toho, ktorého vo vianočných sviatkoch oslavujeme a nad ktorého zrodením betlehemi anjeli radostne spievali: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...“

Tento pokoj ponúka Betlehemske Dieťa celému svetu, všetkým časom, všetkým ľuďom.

(Pokračovanie na 2. str.)



Vianoce sú sviatkami lásky!

Najkrajší román o ozajstnej láske napísal sám Boh. A nie je to román vymyslený, ale román skutočností! Všetko, čo Boh pre teba vykonal, môže vysvetliť iba láska.

Ešte ťa nebolo a už na teba myslel. Pripravil ti miesto pekné, veľké, jasné, zakvitnuté, ovešané najrozmanitejšími plodmi. Dal nám celú zem. Dal nám celý svet. Dal každému z nás život a dal život krásny, plný veľkých príležitostí a veľkých skutočností! A ako sa zachováme my? Prijímame dary, ale Darcu si často ani nevšimame a práve tým ho najviac urážame. Hriech je zlo, ktoré sa nielen pácha, ale aj zlo, za ktoré treba pykať.

„Tak miloval Boh svet, že Syna svojho jednorodeného dal, aby každý, kto v ňeho verí, nezahynul, ale mal život večný.“ Boh z lásky k nám opúšťa svoj ne-

beský trón, berie na seba ľudskú prirodzenosť, aby nás takto vykúpil a uviedol na cestu večnej spásy.

Aj túto skutočnosť, by nám mali pripomenúť vianočné sviatky!

Syn Boží prišiel na svet preto, aby vo svete vládla láska, pokoj a spravodlivosť. Veľké mocnosti sa budú môcť raz dohodnúť o úplnom zákaze ničivých zbraní, ale dokiaľ budú existovať na jednej strane bohaté národy a na druhej strane národy veľmi chudobné, doťiaľ bude tu vždy varujúce nebezpečenstvo vojny!

Malo by byť samozrejmé, že všetci kresťania spolu so všetkými ľuďmi dobrej vôle na celom svete veria v svetový mier a že sú a zostanú v prvých radoch bojovníkov za jeho upevnenie a rozšírenie. Právom obdivujeme prvotnú Cirkev, ale nám nemôže ísť len o návrat ku kresťanstvu apoštolských čias. Naše úsilia musia smerovať ku kresťanstvu

budúcnosti. Bude to kresťanstvo ľudstva, ktoré sa konečne stane dospelým a dokonalým! Nesmieme sa diviť s nedôverou a nepriateľstvom voči evolúcii sveta a dospievaniu ľudstva. Keď si uvedomíme priepasť medzi Cirkvou a dnešným moderným svetom, musíme cítiť povinnosť urobiť všetko možné, aby Cirkev mohla ešte lepšie plniť svoje poslanie. Môžeme si plným právom osvojiť slová Teilharda de Chardina: „Ak by sme opustili miesto, ktoré nám Pán Boh určil vo výstavbe svojej Cirkvi, nijako by sme neprispeli a nepodporili evolúciu vesmíru, ale by sme ju zradili.“

Božský Spasiteľ v tomto vianočnom čase znovu k nám všetkým volá: Bud'te svorníkom, spájajúcim všetky národy a všetkých ľudí bez rozdielu. Pričinite sa o pokoj vo svojej duši, medzi sebou navzájom a neste ho s uvedomelou hrdosťou do celého sveta!

o. AUGUSTIN LEUKÁNIC

NARODENIE BOŽIEHO SYNA zostáva stále veľkou a dejinnou udalosťou, ktorá je schopná rozvíjať hladinu života našej súčasnosti, bez rozdielu toho, či sme veriaci alebo menej veriaci, či vzdelaní alebo prostí, zdraví alebo chorí, starí alebo mladí.

V JAGAVOM SVETLE A KRÁSE ozdobeného vianočného stromu na Štedrý večer, pri bohato prestretom stole, v teplom objatí rodinného šťastia alebo i nešťastia — ovládne nás akýsi zvláštny pocit radosti a sviatočnej nálady, niečo veľmi krásne a okúzľujúce, čo sa slovami ani nedá dosť dobre a výstižne vyjadriť alebo opísať. To sa musí a môže iba prežívať!

V MYŠLIENKACH ožívajú radostné štedré večery detstva a mladých rokov, keď toto všetko bolo ešte tak jednoduché bez vianočných stromov, bez akýchkoľvek prekvapení... Jediným vianočným symbolom bola slama v kuchyni, tradičné jedlá: hribová polievka, makové a orechové koláče, bez alkoholu a šampanského. Vtedy to bolo všetko a predsa toto všetko hrala najkrajšia rodičovská, bratská a sesterská láska!

VŠETKO, dávne i terajšie vianočné zvyky sú len dekoráciou, vonkajšou ozdobou, ale najpodstatnejšou skutočnosťou je, že „Slovo stalo sa Telom a prebývalo medzi nami...“ (Jn 1, 14). On, Božie dieťa betlehenské, aj dnes oduševňuje každého z nás, ktorí sme prišli na svet a povoláva nás všetkých k tomu, aby sme Jeho lásku nielen poznali a prijali, ale aj rozdávali a rozširovali všetkým bez rozdielu!

PRETO JE NA ŠTEDRÝ VEČER v našich srdciach tá radostná a sviatočná nálada, lebo je „S NAMI BOH“ a našou najsviatočnejšou povinnosťou a úlohou by malo byť, aby mu ozaj porozumeli všetky jazyky, všetky národy, všetci naši ľudskí bratia a sestry dobrej vôle na celom svete!

o. PAVOL KOMPÉR, st.

LITURGICKÝ KALENDÁR

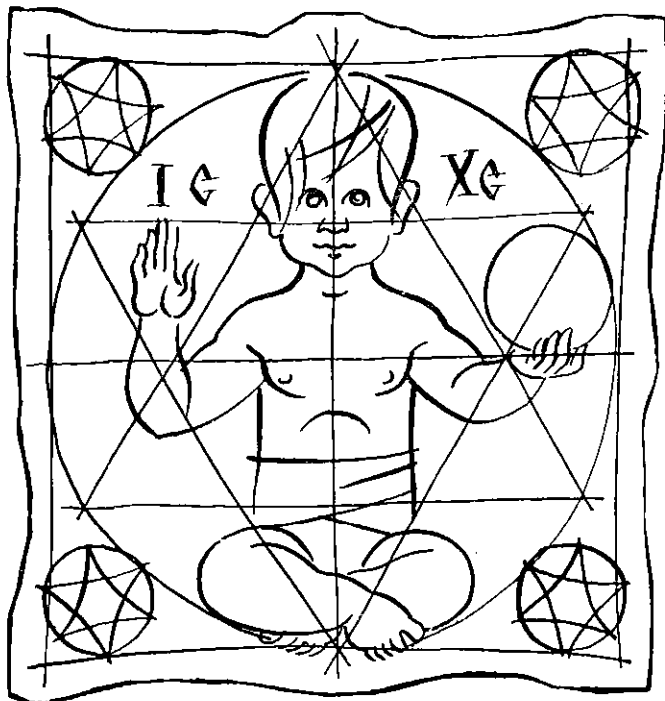
DECEMBER

1. — Naum
2. — Habakuk
3. — 30. po sv. Duchu — Sofoniáš — Hl. 3. Utieraň: Sidalny oktoicha — polyjelej — anjelský zbor, Ev. Lk 114. Na chválite 8 veršov oktoichu. Sv. Liturgia: Tropár aj kondák nedele I nyní chrámu. Ap. 258, Ev. Lk 91. Večiereň: Každodenná.
4. — Barbora
5. — Sabba
6. — Mikuláš — Utieraň: Litia — čítanie žalmov — polyjelej, všetko ostatné z mínei, Ev. Jn 36. Sv. Liturgia: Tropár, kondák sviatku I nyní chrámu Ap. 335 — Ev. Lk 24. Večiereň: Každodenná.
7. — Ambróz
8. — Nepoškvrnené počatie presv. Bohorodičky
9. — Potapius

10. — 29. po sv. Duchu — Minas — Hl. 4. Utieraň: Sidalny oktoichu — polyjelej — anjelský zbor — Ev. Jn 63. Na chvalite verše oktoichu a verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár, kondák nedele I nyní chrámu, Ap. 208 (z 28. nedele), Ev. Lk 85 (z 29. nedele). Viď vo veľkom liturgikone.
11. — Daniel
12. — Spyridon
13. — Eustrát
14. — Tyrzus
15. — Eleutér
16. — Ageáš
17. — 3. po sv. Duchu — Praotcov — Daniel prorok — Hl. 5. Utieraň: Sidalny okt. — polyjelej bez zvelebovania — anjelský zbor. Sidalny Praotcov — Ev. Jn 64. Na chvalite okt. 4. Praotcom 4 Sl. Praotcom I nyní Prebľahoslov. Sv. Liturgia: Tropár nedele aj Praotcov, Sl. I nyní Pra-

otcov Ap. 257, Ev. Lk 76. Večiereň: Verše okt. 3, svätému 3, Sl. I nyní Bohorodičke. Verše na stychovnách okt. všetko. Tropár svätému I nyní Bohorodičke.

18. — Sebastián
19. — Bonifác
20. — Ignác
21. — Juliana
22. — Anastázia
23. — 10 mučeníkov
24. — Nedeľa pred narodením Pána — Štedrý deň — Hl. 6.
25. — Narodenie Pána
26. — Zbor presv. Bohorodičky, sv. Jozefa
27. — Sv. Stefan diakon a prvomučeník
28. — Nikomédských mučeníkov
29. — Betlehenských neviniatok
30. — Sv. Anázia, mučenica
31. — Nedeľa po Narodení Pána, Melánia.



NECH AJ TOHOROČNÉ SVIATKY BOŽIEHO NARODENIA naplnia naše srdcia láskyplným betlehemským pokojom, ktorým sa každoročne v tento čas prihovára všetkým ľuďom dobrej vôle celého sveta malé Betlehemske Dieťaťko. To je naše vzájomné vianočné želanie, ktoré nás všetkých spojuje a zaväzuje k tomu, aby sme ho s úprimnou úctou nielen vyslovovali, ale aj s oduševnelou horlivosťou uskutočňovali.

KÁŽDODENNÝ ŽIVOT nám poskytuje toľko vzácných príležitostí pre uskutočňovanie požehnaného betlehemskeho poslania. A poskytuje nám ich nielen v predvianočnom, alebo iba vo vianočnom čase, ale v každej chvíli života, ktorú prežívame a ktorú

sme povinní posvätiť súhlasnými slovami i skutkami v duchu veľkého mierového obsahu Spasiteľovho evanjelia.

VÝSTIŽNÝMI SLOVAMI vyjadrujú spoločné túžby nášho srdca verše našej známej cirkevno-slovanskej koledy: „Živučij Ty vo vyšnosti (sochrani nas ot smertnosti) ot vojny i hlada (i temnaho ada) vo vječnosti.“ V týchto slovách je vyslovená naša spoločná túžba i cieľ našich vzájomných úsilí, ktoré majú napomáhať k tomu, aby sme si všetci lepšie rozumeli, vzájomne sa posilňovali v dobrom a tak vytvárali pevné základy žiarivého ľudského spolužitia, bratstva a jednoty v ňom, ktorého narodenie so spoločnou radosťou oslavujeme a ktorého Evanjelium so spoločnou vierou a láskou vyznávame aj obetavo hlásame. Zaväzuje nás k tomu zjednocujúci sviatok Božieho narodenia, ale aj všeobecné úsilie súčasného ľudstva, ktoré chce celosvetovú snahu po trvalom pokoji a bezpečnosti premeniť na živú realitu.

CHRISTOS RAŽDAJETSJA! SLAVITE JEHO! – Týmto našim prastarým liturgickým pozdravom vyslovujeme všetkým našim milovaným oltárnym spolubratom, veriacim i milým čitateľom našich časopisov Blahovistnik a Slovo, úprimné želanie radostného vianočného šťastia a spokojnosti.

UBEZPEČUJEME VÁS svojimi vrúcnymi modlitbami a o tieto aj vás z úprimnosti srdca prosíme, aby sa naše spoločné prosby, teraz i v budúcnosti súladne zjednocovali pred trónom Najvyššieho a naplnili už našu prítomnosť požehnanou radosťou zo splnenia a vyslyšania!

† dr. V. HOPKO, biskup

o. J. HIRKA, ordinár



Ak nám nebude chýbať dobrá vôľa...

Boh vo svojom milosrdenstve „mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril... ústami prorokov, ale teraz v poslednom čase prehovoril k nám skrze Syna“. Prípomína nám to sv. apoštol Pavol v známom liste k Židom (1, 1–2). A keď ľudia nenašli k Nemu cestu, On sám našiel cestu k ľuďom. Jeho jediný Syn, sám Boh, stal sa človekom. Vzal na seba slabosť ľudského bytia od narodenia, cez detstvo, mužský vek, až k smrti. Boh sa stal človekom! Dieťa v jasiach, to je záruka Lásky nášho Boha. A to je viac, ako hovorené ústne zjavenie, ktoré z Božieho poverenia oznamovali vyvolení mužovia, patriarchovia a proroci. Tu prehovoril Boh prostredníctvom svojho jednorodeného Syna. Boh sa stal človekom, Boh sa stal našim bratom. Patrí nám, je úplne náš, je s nami!

Nad týmto zjavením Božej lásky môže človek len žasnúť, v pokore padnúť na kolená a modliť sa. Tak ako to robili pastieri, alebo traja mudrci od Východu. Táto Božia láska zasahuje aj nás a je treba, aby sme toto znamenie Božej Lásky poznali a pochopili, aby nás zcelo zaujalo, aby sa ním rozžiarilo naše srdce. Len vtedy prežijeme opravdivú vianočnú radosť, len tak vstúpí do nášho rozháraného vedomia pokoj betlehemskej noci!

V tom je najpodstatnejšia hodnota a krása kresťanských Vianoc. Boh nás bohato obdaroval a my si máme uvedomiť, že nežijeme len pre seba. Nesmieme sobecky tieto dary v sebe skrývať. Naopak musia nás pretvoriť, musia z nás vyžiarovať do sveta k všetkým ľuďom. Aj darčeky, ktoré si navzájom dávame, majú byť živou spomienkou na veľký dar nezmiernej Božej lásky. Táto skutočnosť nás zaväzuje konať dobro a prejavovať lásku ku každému, vždy, všade a za všetkých okolností. To znamená pamätať na tých, ktorí trpia akýmkoľvek nedostatkom, ktorí sú opustení, smutní a chorí. Aj im treba priniesť vianočnú radosť a pokoj láskavým slovom, malým darčekom, krátkou návštevou, povzbudzujúcim slovom.

Nech sú Vianoce pre všetkých nás dňom opravdivej lásky nielen v úzkom rodinnom kruhu, ale aj v celom našom okolí, medzi jednotlivými ľuďmi, spolupracovníkmi, susedmi, medzi spoločenstvami, národmi i rasami.

Nech sú dňom, kedy sa rozhodneme odstrániť z našich medziľudských vzťahov škriepky, kedy zabudneme na nejaké to ostrejšie slovo a kedy znova nadviažeme pretrhané zväzky priateľstva a vzájomného porozumenia.

Ak nám nebude chýbať dobrá vôľa, potom sviatky Božieho narodenia nebudú len osobným rodinným sviatkom, ale budú odrazom živkej lásky Boha k ľuďom i obrazom našej vlastnej ozajstnej lásky k Bohu i ľuďom!

o. JÁN GAJDOŠ

„ČESKOSLOVENSKO sa úplne stotožňuje s úsilím OSN v boji za odstránenie rasizmu, rasovej diskriminácie a kolonializmu,“ vyhlásil 13. októbra československý delegát dr. L. Handl na zasadnutí sociálneho, humanitného a kultúrneho výboru 27. valného zhromaždenia OSN a s uspokojením privítal významné pozitívne výsledky dosiahnuté pri oslobodzovaní koloniálnych národov.

„Zdôraznil, že československý ľud je plne solidárny so spravodlivým bojom afrických národov proti rasistickým a koloniálnym režimom. Súčasne však konštatoval, že „napriek množstvu rezolúcií a odporúčaní Valného zhromaždenia, Bezpečnostnej rady a ďalších orgánov i naďalej ovládajú juh Afriky politické systémy založené na stredovekom učení o nadriadenosti a menej-

cennosti rás“.

V tejto súvislosti uvítal československý delegát myšlienku vyhlásiť desaťročné boja proti rasizmu a rasovej diskriminácii, ktoré by malo byť vhodnou príležitosťou ku konkrétnym krokom, zameraným na konečnú likvidáciu rasovej diskriminácie všeobecne a rasovej odlúčenosti osobitne.“

(Podľa správy ČSTK — Š. U.)

Obet bezhraničnej lásky

(K 30. výročiu mučeníckej smrti dr. Edity Steinovej)

K veľkým postavám nášho storočia patrí bezo sporu dr. Edita Steinová. Jej život sa vyznačoval hľadaním. Je to najcharakteristickejšia vlastnosť človeka, ktorá ho odlišuje od všetkých iných zemských bytostí. Hľadanie znamená ustavičný nepokoj mysle a srdca, znamená prácu v potu tváre.

Druhá svetová vojna bola akoby rievnicou, na ktorej sa presievalo dobro a zlo. A tak ako sa našli podlí ľudia, vyšli v nej na povrch aj čisté charaktéry, tisíce hrdinov všedného dňa, o ktorých sa dlho veľa nevedelo a iba čas nám odhalil ich veľkosť a ich príklad nezištnej lásky k blížnemu a celému ľudstvu. Myslíme tu nielen na bojovníkov a hrdinov za národné a sociálne práva potlačených národov, ale aj na hrdinov takého druhu, ako bol bl. Maximilián Kolbe, dr. Alfréd Fuchs, lidický farár Jozef Štemberka a tisíce iných. K tomuto druhu ľudí patrí aj dr. Edita Steinová.

K 30. výročiu umučenia Edity Steinovej chceli by sme aspoň niekoľkými črtami priblížiť čitateľom príťažlivý charakter jej osobnosti, jej nezištnú lásku k vlasti, pracovitosť a napokon smrť v plynovej komore v Osvienčime (Auschwitz).

Narodila sa vo Vratislavi 12. októbra 1891 v rodine židovského obchodníka s drevom ako siedme dieťa. Otec jej však čoskoro zomrel, ale matka i naďalej viedla podnik úspešne, takže deti mohli študovať. Hoci v rodine panovala náboženská atmosféra, matka bola veľmi zbožná, Edita na filozofických štúdiách zanechala všetku náboženskú prax.

Bola výbornou žiačkou nielen na gymnáziu, ale aj na univerzite, na ktorej študovala germanistiku a po dvoch rokoch odišla študovať na univerzitu do Göttingenu históriu a filozofiu. Keď vypukla prvá svetová vojna, prerušila štúdiá a prihlásila sa za ošetrovatelku do Červeného kríža. V tejto samaritánskej práci venovala sa celou dušou opatrovaniu ranených a chorých vojakov. Ešte pred skončením vojny stala sa asistentkou v tom čase slávneho filozofa, profesora Husserla, tvorcu filozofického smeru, zvaného fenomenológia. Svoje filozofické štúdiá dokončila s najvyšším významaním a doktorátom filozofie. Ešte roku 1917 vyšla jej práca „Problém intuície“. Po

skončení štúdií venovala sa horľivo vedeckej práci a vydala niekoľko ďalších filozofických štúdií a prác.

Ale táto činnosť ju akosi nevedela celkom uspokojiť. A vtedy sa dostáva do styku s vdovou po spisovateľovi Reinachovi, ktorá ju požiadala, aby usporiadala manželovu spisovateľskú pozostalosť. Udivuje ju, že v pani Reinachovej nestretáva osobu zlomenú od žiaľu, zúfalú vdovu, ale vyrovnanú, hlboko veriacu kresťanku, ktorá správne chápe i takýto ťažký životný úder, ako je odchod milovaného manžela. Tu sa stretáva Edita so silou, ktorá ľudí i v najťažších chvíľach života udržuje v rovnováhe.

Dôkladne sa oboznamuje s katolíckou náukou, a keď sa prvý raz zúčastňuje na Svätej Službe, všetko rozumela, nič jej nebolo cudzie.

Po Svätej Službe odchádza na faru a požiadala o krst. Začudovaný kňaz sa jej opýtal, kto ju pripravoval a ako dlho. Edita požiadala o preskúšanie. Rozprúdila sa teologická diskusia, v ktorej Edita výborne obstála. Konvertovala 1. januára 1922 a prijala meno svätej Terezy z Avily, teda práve pred 50 rokmi.

Dojemné bolo stretnutie s matkou po krste. Očakávala matkino pobúrenie, ostré slová a odvrhnutie. Nič takého sa nestalo, len matku zaliali horké slzy. Obidve ženy poznali, že ich cesty sa rozchádzajú, ale ich vzájomná úcta a láska nebola narušená. Zostala s matkou vyše pol roka, potom odišla do Freiburgu a neskôr do Speiru, kde vyučovala nemecký jazyk a literatúru a venovala sa vedeckej práci, súčasne sa stala docentkou na univerzite.

Ale v tom čase sa nad Nemeckom začínajú už sťahovať čierne mračná, k moci prichádza Hitler. Osoby neárijského pôvodu museli odísť zo škôl a z verejného života, a to sa týkalo aj Edity Steinovej.

Roku 1934 Edita vstupuje ku karmelitickým sestrám v Kolíne nad Rýnom. Tu viedla najvzornejší život v každom smere, mohla sa i potom venovať štúdiu a filozofickej práci. Preložila z latinčiny do nemčiny Summu sv. Tomáša a píše práce z filozofickej problematiky.

V nacistickom Nemecku sa stupňuje rasová nenávisť. 10. apríla 1938 boli voľby do Reichstagu. Volebná komisia prišla nečakane aj k sestrám s urnou. Zistilo sa, že Edita ako neárijka nemôže voliť. Celá komunita hlasovala proti Hitlerovi, čím spečatila svoj osud. Vtedy sestra Benedikta vyslovila svoje

(Pokračovanie na 11. str.)

Z lásky k Spasiteľovi

II.

Učítelia učia prvé písmeno obrazne. Každé písmeno viaže sa k určitému obrazu. Keď niektorý žiak nepozná pri čítaní niektoré písmeno, stačí mu pripomenúť obraz. Písmená a obrazy sa dostanú v jeho predstave k sebe, pamätá živšie a žiak si uvedomí o aké písmeno ide.

Podobne si máme počínať aj vtedy, keď chceme vedieť a poznať z akých písmien sa skladá náš kresťanský erb — znak.

Pri bolestiach hlavy myslím na ukrižovanú hlavu nášho Božského Spasiteľa. Pri bolestiach rúk a nôh, spomeniem na Jeho ruky a nohy, pribité na drevo kríža.

Keď sa ma zmocňujú bolesti srdca, nech ožije pred mojím vnútorným zrakom jeho prebodnuté Božské srdce, plné lásky, odpustenia, porozumenia a dobroty.

Pri bolestiach v ramenách, nech sa nám vybaví v pamäti ťažký kríž, ktorý niesol Syn Boží na svojich ramenách.

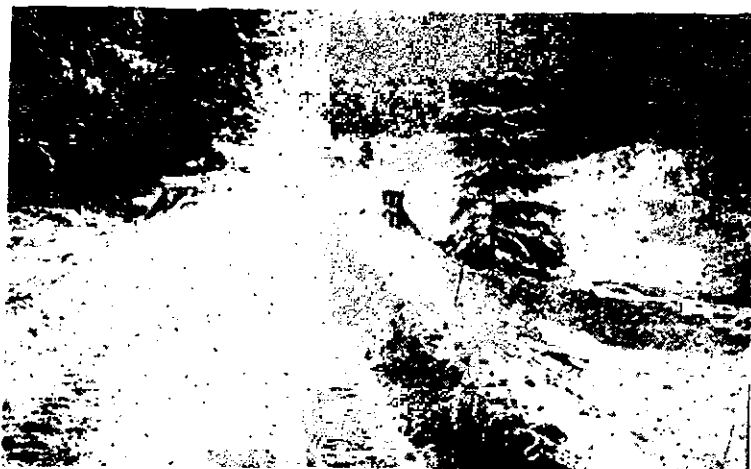
Keď sa dýchacie cesty stahujú a sťažujú nám dýchanie, spomeniem si na svojho Božského Majstra, ktorému sa na kríži veľmi ťažko dýchalo, až k zaduseniu...

Keď sa ozvú bolesti medzi lopatkami, v celom hrudníku, v krížoch alebo inde v tele, predstavím si Kristove umučené a ranami posiate telo. Koľko tam bolo bolesti!

Ak nás bolesť pripúta k lôžku, že nemôžeme ani chodiť, ani vstať, uvedomím si, že môj Vykupiteľ bol pripútaný ku krížu a tiež nemohol ani chodiť, ani vstať.

Keď pochopím, že toto všetko zniesol pre nás, pre našu spásu, potom naše vlastné bolesti musia nám pripadať veľmi malé, nepatrné. Hovorí nám o Jeho nezmiernej láske a pripomínajú, aby sme túto lásku aj my opätovali. Bez reptania, s plným pochopením, čistou vrúcnosťou a vždy s vďačnou láskou!

S. Sch.



NA PRAHU NAJRADOSTNEJŠÍCH a najkrajších sviatkov roku vyslovujeme aj touto cestou všetkým našim milým spolupracovníkom, horlivým širitelom a čitateľom ich spokojné a požehnanou radostou naplnené prežitie.

NECH ČARO VIANOC a podstatu duchovného odkazu Narodenia nášho Spasiteľa, zapáli naše vnútro nikdy nehasnúcim teplom a svetlom lásky, ktorú svetu a ľudstvu prinieslo čaro, teplo a svetlo Betlehema!

Redakcia
BLAHOVISTNIKA a SLOVA

Z vianočných reflexií

Dojemne nežný čas predvianočného čakania ma vždy hlboko vzrušuje. Už od detstva. Od chvíle jasného vnímania prvých nejasných túžob. Od chvíle, keď som veľmi citlivo pochopil detským vnímaním prísľub nebohej mamy, ktorá varovne štekla, ale aj nabádavo povzbudzovala: Príde Ježiško... Príde a prinesie ti... Príde a urobí ti radosť, keď budeš dobrý... Mama ma nikdy neklamala a keď si aj teraz v predvianočných chvíľach pripomínam pravdivosť jej slov, pociťujem aj trpkosť tvrdých skutočností, ktoré vyludzujú v duši bolesť. A tak prítomné túžby po neprítomných drahých a nenahraditeľných bytostiach, najmä pri vianočnom stromčeku práve svojou prítomnosťou teraz už viac zraňujú, ako kedysi potešovali...

Pod mohutným vianočným stromom života vždy nachádzame veľké dary malého Betlehemskeho Dieťaťa. Jedným z najkrajších je dar vianočného čakania. Zo všetkých vianočných túžob najpríťažlivejší a nezabudnuteľný. Je to dar vnímania snehovo čistej radosti, ktorá v svojej priehľadnej prostote je rozsiahlo zložitá, podmaňujúca a plná slastného rozochvenia. Neopakuje nám Betlehemske narodenie, ale betlehemske poslanstvo: „...a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...“ Neopakuje nám betlehemske dary pastierov a kráľov, ale ich úžasne pravdivý a tak žiadúci zmysel, ktorý nespočíva v realite zlata, kadidla a myrhy, ale v láske a pokoji, ktoré privábili týchto prvých kresťanských pútnikov z veľkých diaľok až k bezprostrednej blízkosti nevinného Božieho Dieťaťa. Nezahanbuje nás v prítomnosti láskyplná oddanosť tých, ktorí v dávnej minulosti niesli svoje dary, blúdili, hľadali, ale napokon našli a stretli sa s Kniežaťom pokoja?

V tomto čakaní nikdy nejde o dary samotné, ale práve o toto čakanie a o radosť, ktorú nám prináša. Nepristupujme nikdy k vianočnému stromčeku s prázdnyim srdcom a s prázdnyimi rukami. Skôr, ako si odtiaľ budeme chcieť niečo odnieť, snažme sa tam aj sami niečo položiť. Nemusi to byť hojdačkový kôň, ani model baterkovej železnice, ani látka na nové šaty. Stačí celkom nepatrný kúsok teplej ľudskosti, o ktorý akoby sa otrela ničím a nikým nepoškvrnená radosť nášho detstva. Čistá a bezúhonná. Čistá vo svojej rýdzosti a bezúhonná vo svojich úmysloch. Vianočný stromček musí navždy zostať miestom darov, ktoré pod ním so šťastným úsmevom

nielen prijímame, ale aj s vďačnou láskou odovzdávame.

Vianočné stretnutia zbližujú. Koľko našich rodín sa v túžobnom rozochvení teší najmä na toto vianočné stretnutie. U koľ-

kých rodín práve toto stretnutie je najslastnejším vianočným darom? A to sa stretáva iba malá, v celoštátnom i v celosvetovom meradle ozaj nepatrná hĺstka niekoľkých ľudí, príslušníkov rodiny. Do akej veľkosti by narástla blažená radosť pokoja pri spoločnom vianočnom stole rodiny občanov celého sveta?!

Vianoce oslavujú ľudia na celej zemi, ale neoslavujú ich všetci. Betlehemskej blahozvesti dosiaľ neprijali, nepoznali a neuskutočňujú všetci. Je to pravda, ktorá vzbudzuje rozpaky. Ale sú to zbytočné rozpaky, lebo žiarivá betlehemska hviezda zvestovala celému svetu a celému ľudstvu jednoznačne spoločný cieľ: ...pokoj ľuďom dobrej vôle...

Netrvajme na práve skúmať obsah a dosah tohto cieľa, ktorý je veľký nie preto, že ho pozná celý svet už takmer 2 tisíc rokov, ale skôr preto, že je nám všetkým veľmi blízky, potrebný a dnes aj najčasovejší. Naš svet sa raduje zo všetkých mierových zmlúv a rokovaní, a raduje sa nielen preto, že boli podpísané a prerokované, ale preto, že ich môžeme registrovať ako skutočný prejav ozejstnej dobrej vôle, ako vážnu snahu o realizáciu túžobného pokoja.

Ak istý francúzsky mysliteľ našich čias, sám bez vyznania, vyslovil pred niekoľkými rokmi o Betlehemskom narodení tak trochu dráždivý výrok: „Neverím tomu, nie preto, že sa to nemohlo stať, ale preto, že je to až príliš krásne,“ — vyjadril pochybnosť, ktorá skôr presvedčuje a povzbudzuje k tomu, aby sme sa aj na „pokoj ľuďom dobrej vôle“ nedivali ako na niečo, čo sa nemôže stať, ale ako na krásu, ktorá vo veľkej záhrade sveta sa musí plne rozvinúť, rozkvitnúť, dozrieť a priniesť plody, ktoré budú práve našim osobným prídelením aj krásne, a j skutočné!

Dr. EMIL KORBA



liturgický život

Liturgia eucharistickej obety (Dokončenie)

Tento text predstavuje v teologických a liturgických kruhoch známu modlitbu „epiklézis“, ktorá tvorí záver aktu premenenia a pozdvíhovania. V súvislosti s ňou sa toho v minulosti pomerne veľa pohovorilo aj popísalo v znamení — podľa nás zbytočných a neužitočných kontraverzií — ladených dobove a inšpirovaných všeličím iným, len nie láskou vyplývajúcou zo živej viery v eucharistickú prítomnosť Kristovu v spôsoboch chleba a vína. Sme toho názoru, že text tejto modlitby je rozvinutím aktu premenenia a zrejším zdôraznením, že dielo vykúpenia a spásy ľudského pokolenia je dielom celej Najsvätejšej Trojice. A spory okolo „epiklézy“ nám pripadajú rovnako, ako „učené“ hádky v stredoveku o tom, koľko anjelov sa zmestí na špičku ihly. Ťažisko problému tkvie v podstate, o ktorú tu ide a nie vo formálnostiach a všelijakých odtieňoch chápania.

V nasledujúcom kňaz pokračuje v predkladaní prosieb, vzdávaní úcty, slávy a hojdu v mene svojom i v mene všetkých zhromaždených aj v mene celej Cirkvi. Opäť tu nájde miesto memento — spomienka — na živých i mŕtvych, na potreby spoločenstva i jednotlivcov v nádhernom slede a výstižných formuláciách. Ale prejdime opäť k textu.

Kňaz: Prinášame ti túto duchovnú obetu aj na pamiatku tých, ktorí vo viere zosnuli — praotcov, otcov, patriarchov, prorokov, apoštolov, kazateľov, evanjelistov, mučeníkov, vyznávačov, pustovníkov a rovnako na pamiatku každej spravodlivej duše zosnulej vo viere. Osobitne na pamiatku presvätej, prečistej, preblahoslavenej a slávnej vládkyne našej Bohorodičky a vždy Panny Márie.

Lud: (Spieva na tomto mieste hymnus na oslavu Bohorodičky podľa povahy liturgie a sviatku. Texty v slovenskom preklade sme už v našom časopise uverejnili a tvoria súčasť proprii sviatočných okruhov. Tu uvedieme najbežnejší a najviac používaný.)

Dôstojné je zvelebovať ňu ako skutočnú Bohorodičku, vždy blahoslavenú, nepoškvrnenú a Matku Boha nášho. Cestnejšia si ako cherubín a neporovnateľne slávnejšia ako serafín. Bez poškvrnenia si porodila Boha-SLOVO, ako opravdivú Bohorodičku ňu zvelebujeme.

Kňaz: (Pokračuje v mementách potichu.)

Na pamiatku svätého Jána proroka, predchodcu a krstiteľa, a všetkých slávnych a vždy uctievaných apoštolov, svätého ... (meno svätca dňa), ktorého pamiatku si dnes pripomíname, aj na všetkých tvojich svätých, na orodovanie ktorých milostivo zhladni a navštev nás, Bože. A rozpomeň sa aj na všetkých zosnulých v nádeji na vzkriesenie pre život večný. (Spomienka na mŕtvych aj podľa mena — jednotlivce alebo spoločne.)

A upokoj ich tam, kde žiari svetlo tvojej tváre. Prosíme ňu, Pane, rozpomeň sa aj na všetkých pravoverných biskupov, ktorí správne hlásajú slová tvojej pravdy, na všetkých kňazov, diakonov v Kristu a na každý stupeň kňazského stavu.

Prinášame ti túto obetu aj za celý svet, za svätú všeobecnú a apoštolskú Cirkev, aj za tých, ktorí v čistote, bez úhony a poctivo žijú. Všetkým nám daj, Pane, spravodlivú predstavenosť a vrchnosť, aby sme aj my žili v pokoji, bezúhonne a vo všetkej počestnosti a čistote. Rozpomeň sa ponajprv, Pane, na nášho najvyššieho veľkňaza všeobecnej Cirkvi — pápeža Pavla VI., na nášho otca biskupa ... na nášho otca ordinára ... — a zachovaj ich svojim svätým cirkvám v pokoji, v bezpečnosti, v počestnosti a pri dobrom zdraví, aby čím dlhšie spásiteľne účinkovali a verne hlásali slová tvojej pravdy. Rozpomeň sa, Pane, aj na toto mesto (obec) a na všetky mestá a krajiny, aj na veriacich, ktorí v nich prebývajú. Rozpomeň sa, Pane, na plaviacich sa, počestných, cherych, trpiacich a zajatých a na ich spasenie. Rozpomeň sa aj na podporovateľov a dobrodincov tvojich svätých cirkví, na tých, čo pomáhajú chudobným a na všetkých nás zošli svoje požehnanie.

(Na tomto mieste môže urobiť kňaz ešte osobitné menovité spomienky na živých).

Na zakončenie tejto časti ako vzácny výraz spoločnej prosby a spoločného odporúčania Božej opatere, dobrote a starostlivosti všetkých ľudských potrieb, ľud odpovedá:

I na všetkých i na všetko.

V tom istom duchu pokračuje kňaz opäť nahlas:

A daj nám jednými ústami a jedným srdcom oslavovať a ospevovať prevznešené a veľkolepé meno tvoje — Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždycky i na veky vekov.

Lud: Amen.

Kňaz: A milosrdenstvo veľkého Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista nech je s vami všetkými. (Žehná ľud.)

Lud: I s duchom твоjim.

K./D.: Po spomienke na všetkých svätých — znova a znova k Pánovi pomodlime sa.

Lud: Pane, zmiluj sa. (Za každou prosbou.)

K./D.: Nad prinesenými a posvätenými vznešenými darmi — k Pánovi pomodlime sa.

Aby ich Boh vo svojej láske k nám prijal na svoj svätý, nebeský a duchovný oltár ako ľubeznú vôňu, a aby nám zoslal božskú milosť svoju a dar Svätého Ducha — pomodlime sa.

Aby sme boli zbavení všetkého zármutku, hnevu a núdze — k Pánovi pomodlime sa.

Lud: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: Láskyplný Vládca, predkladáme ti celý náš život a všetku našu nádej. Prosíme, modlime sa a úpenlivo žiadame: učiň nás hodnými prijať tvoje nebeské a bázeň vzbudzujúce sviatosť tohto posvätného a duchovného stola s čistým svedomím — na odpustenie hriechov, na zahľadanie našich priestupkov, na prijatie darov Ducha Svätého, na dosiahnutie kráľovstva nebeského a na upevnenie dôvery v teba — nie na súd alebo ztratenie.

Túto modlitbu sa kňaz modlil podľa nášho úzu potichu a zakončuje ju záverečnou prosbou opäť diakon alebo sám kňaz: **Zastaň sa a spas, zmiluj sa a zachovaj nás, Bože, svojou milosťou.**

Lud: Pane, zmiluj sa.

A nasledujú zas **Všeobecné prosby** pred modlitbou Otče náš. Uviedli sme ich v plnom znení v časti po prenesení oboetných darov, preto na tomto mieste ich len v skratke naznačíme a uvedieme ich záver s odlišným textom, ktorý je potom aj prechodom k vlastnej modlitbe Otče náš.

K./D.: Aby sme tento deň ... prežili ... prosme.

Lud: Udeľ nám, Pane. (Za každou prosbou.)

K./D.: Anjela pokoja ... prosme.

Rozhrešenie a odpustenie ... prosme.

To, čo je dobré ... prosme.

Aby sme ďalšie dni svojho života ... prosme.

Aby sme svoj život po kresťansky prežili ... od Pána prosme.

Zjednotení vo viere a účastní na daroch Svätého Ducha — seba samých, jeden druhého a celý život svoj Kristu Bohu oddajme.

Lud: Tebe, Pane náš.

Kňaz: A učiň nás hodnými, Vládca, aby sme mohli s dôverou a bez hrozby odsúdenia vyzvať ňu — nebeského Otca a hovoriť:

Lud: Otče náš, ktorý si na nebesiach,

posväť sa meno tvoje,

príď kráľovstvo tvoje,

buď vôľa tvoja ako v nebi tak i na zemi.

Chlieb náš každodenný daj nám dnes

a odpusť nám naše viny

ako i my odpúšťame svojim vinnikom.

A neuvoď nás do pokušenia,

ale zbav nás zlého.

Kňaz: Lebo tvoje je kráľovstvo, sila i sláva — Otca i Syna i Svätého Ducha — teraz i vždycky i na veky vekov.

Lud: Amen.

Kňaz: (Žehná ľud a pozdravuje ho liturgicky)

Pokoj všetkým.

Lud: I duchu tvojemu.

D./K.: Hlavy svoje pred Pánom skloňte.

Lud: Pred tebou, Pane.

Kňaz: (Modlí sa potichu.)

Vďaka ti vzdávame neviditeľný Kráľu, ktorý si svojou nesmiernou mocou všetko stvoril a z prevelkého svojho milosrdenstva z nebytia do stavu bytia si všetko priviedol — ty sám, Vládca, zhladni z nebeských výšin na svoj ľud, ktorý sa ti tu hlboko klania. Lebo nesklonil sa pred telom a krvou, ale pred tebou, pred Bohom, ktorý bázeň vzbudzuješ.

Ty teda, Vládca, všetko to čo pred nami je, usmerní na naše dobro, každému podľa jeho vlastnej potreby. Plav sa s plaviacimi sa, sprevádzaj tých, čo sú na cestách a chorých uzdrav ako lekár duší i tiel.

Pokračuje nahlas:

Milosťou, dobrodeniami a nekonečnou láskou k ľuďom jednorodného Syna tvojho, s ktorým si zveľebovaný spolu s presväťou, dobrým a oživujúcim tvojim Duchom — teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen.

Kňaz: (Modlí sa potichu.)

Zhladni, Pane Ježišu Kriste, Bože náš, zo svojho svätého pribytku a z trónu slávy kráľovstva svojho, a priď nás posvätiť. Ty, ktorý na výsostiach s Otcou tróniš a tu s nami neviditeľne prebývaš, svojou mocnou rukou ráč nám podať svoje prečisté Telo i svoju drahocennú Krv, a prostredníctvom nás všetkým ľuďom.

Bože, buď milostivý mne hriešnemu. (3x)

Týmito textami sa zakončuje časť liturgie plná piety, úcty, prosieb a bezprostrednej prípravy na sväté prijímanie. Ako sme to na príslušnom mieste uviedli, text, ktorý je takto v zrozumiteľnej podobe pred nami, je sám osebe hlboký, vážny a primerane sprostredkúva duši bohatstvo radostnej zvesti o Božej blízkosti a jeho prítomnosti medzi nami vo chvíľach všedných i sviatočných, vo chvíľach radosti i smútku, jedným slovom stále.

Ďalšia časť sa začína výzvou k pozornosti, ktorá je východnej liturgii vlastnou a ako sme sa o tom presvedčili, opakuje sa častejšie. Aj tentoraz volá kňaz alebo diakon: Vnímajme.

A doplná túto výzvu vždy len kňaz:

Sväté — svätým.

Uskutočňuje pritom takzvané malé pozdvíhanie. Naddvihne „baránka“ a pripravuje sa na jeho rozlamanie. Ľud pokračuje na tieto výzvy a upozornenia spevom:

Jediný svätý, jediný Pán — Ježiš Kristus, na slávu Boha Otca. Amen.

K tomuto sa pripája spev alebo recitovanie príslušných veršov alebo aspoň jedného Na prijímanie (Communio v západnej liturgii.), z vlastných modlitieb dňa, sviatku alebo druhu liturgie. Kňaz podľa rubrik rozlamuje Telo Pánovo a pripravuje jednotlivé častice na sväté prijímanie pre seba, pre spolusláziacich aj pre veriacich. Hovorí pritom nasledujúce slová:

Rozdružuje a rozdeľuje sa Baránok Boží, ktorý sa síce rozdružuje ale nedelí, stále sa požíva a nikdy z neho neubúda, a tých čo ho prijímajú, posväcuje.

Nato vkladá jednu z častíc do kalicha na spôsob križa a hovorí:

Naplnenie Svätého Ducha.

Potom sa modlí sám alebo spolu s veriacimi nahlas modlitbu pred svätým prijímaním:

Verím, Pane, a vyznávam, že ty si Kristus, Syn Boha živého, ktorý si prišiel na svet spasť hriešnikov, z ktorých prvým som ja. Prijíma ma dnes, Synu Boží, za účastníka svojej tajomnej večere, lebo neprezradím tajomstvá nepriateľom tvojim, ani ťa nepobozkám ako Judáš, ale skrúsené sa ti vyznávam.

Rozpomeň sa, Pane, na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva. Rozpomeň sa, Vládca, na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva. Rozpomeň sa, Svätý, na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.

Aby prijatie tvojich svätostí nebolo mi na súd alebo zatratenie, ale na uzdravenie duše i tela.

Bože, buď milostivý mne hriešnemu.

Bože, očisť ma od mojich hriechov a zmiluj sa nado mnou.

Nespočetnekrát som zhrešil, Pane, odpusť mi.

Kňaz po tejto modlitbe prijíma Telo Pána. Sprievodné slová tohto aktu sú:

Predrahé a presväté Telo Pána a Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista podáva sa mne (meno) kňazovi, na odpustenie mojich hriechov a pre život večný.

Pri prijímaní Krvi Pánovej:

Predrahú a svätú Krv Pána a Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista prijímam ja, služobník Boží, kňaz (meno), na odpustenie svojich hriechov a pre život večný.

S úctou a sústredene si osuší pery, okraj kalicha a pripra-

vuje sa na podávanie svätého prijímania veriacim. Predchádza mu výzva, ktorú prednesie on sám, alebo diakon ak mu prísluže.

S báňou Božou a s vierou pristúpte!

Ľud: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Boh je Pán a zjavil sa nám.

Sprievodné slová podávania Tela a Krvi Pánovej veriacim: Predrahé a presväté Telo a Krv Pána a Boha a Spasiteľa nášho Ježiša Krista prijíma služobník Boží (služobnica Božia) na odpustenie svojich hriechov a pre život večný.

Po skončení podávania kňaz žehná ľud so sviatosťnými spôsobmi v kalichu a sprevádza to slovami:

Spas ľud svoj, Pane, a požehnaj svoje dedičstvo.

Ľud: Uzreli sme svetlo pravé a prijali sme Ducha nebeského, našli sme vieru pravú. Pokloňme sa nerozdielnej Trojici, lebo ona nás spasila.

Kňaz: (Potichu.) Vystúpil si na nebesá, Bože, a po celej zemi sláva tvoja.

Požehnaný Boh náš, stále, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen. (Pokračuje v speve poďakovania za účasť tak na liturgii, ako aj za prijaté sviatosti.)

Nech sa naplnia naše ústa tvojou chválou, Pane, aby sme ospevovali tvoju slávu, lebo si nás učinil hodnými prijat' tvoje sväté, božské a oživujúce sviatosti. Zachovaj nás, Pane, vo svojej svätyni, aby sme sa po všetky dni poúčali o spravodlivosti tvojej. Aleluja, aleluja, aleluja.

Kňaz medzitým obmyl a osušil posvätné nádoby a uložil všetko na obvyklom mieste. Potom sa modlí:

Kňaz: Keď sme prijali božské, sväté, prečisté a nesmrteľné, nebeské a oživujúce sviatosti, povstaňme a dôstojne poďakujeme Pánovi.

Ľud: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: Zastaň sa a spas, zmiluj sa a zachovaj nás, Bože svojou milosťou.

Ľud: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: A keď sme si tento deň dokonalý, svätý a bez hriechu vyprosili — seba samých, jeden druhého a celý život svoj Kristu Bohu oddajme.

Ľud: Tebe, Pane náš.

Kňaz: Ďakujeme ti, láskyplný Vládca, dobroditeľ našich duší, že si nás i v dnešný deň ráčil učiniť účastníkmi tvojích nebeských a nesmrteľných sviatostí. Usmerňuj našu cestu, utvrdzuj nás všetkých v báňni svojej, zachovaj náš život a upevňuj naše kroky na orodovanie a prosby slávnej Bohorodičky a vždy Panny Márie i všetkých tvojích svätých.

Lebo ty si naše posvätenie a tebe slávu vzdávame — Otcu i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen.

K./D.: Rozíďme sa v pokoji.

Ľud: V mene Pánovom.

K./D.: K Pánovi pomodlime sa.

Ľud: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: (Zostúpi na ambón a modlí sa záverečné modlitby.)

Pane, ktorý žehnáš tých, čo ti dobrorečia a posväcuješ tých, ktorí dúfajú v teba — spas ľud svoj a požehnaj svoje dedičstvo. Zachovaj celú svoju Cirkev a posväť tých, čo milujú nádhru domu tvojho. Osláv ich svojou božskou silou a neopúšťaj nás, ktorí dúfame v teba. Daruj pokoj svojmu svetu, svojim cirkvám, kňazom i všetkému ľudu svojmu. Lebo každé dobrodenie a každý dokonalý dar je z výsosti a pochádza od teba — Otcu i Synu i Svätému Duchu — teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen.

Nech je meno Pánovo požehnané od teraz až na veky. (3x)

Kňaz: Naplnením si Zákona i prorokov — Kriste Bože náš — splnil si všetky otcovské zámery, nuž naplňuj radosťou a plesaním naše srdcia stále, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

P r e p u s t e n i e. (Odpust.)

Kňaz: Sláva tebe, Kriste Bože, nádej naša, sláva tebe.

Ľud: Sláva Otcu i Synu i Svätému Duchu.

I teraz i vždycky i naveky vekov. Amen.

Pane, zmiluj sa.

Pane, zmiluj sa.

Pane, zmiluj sa a požehnaj nás.

Kňaz: Kristus (v neďelu: ktorý zmŕtvychvstal — vo všedné dni: (Pokračovanie na 8. str.)

Narodením твоjim, Kriste, Bože náš, zažiarilo svetu svetlo porozumenia. Lebo v ňom, skúmajúci hviezdou hviezdou sa poučiť dali, že sa majú pokloniť tebe, Slnku Pravdy, a teba urziť až z ďalekého Východu — Pane náš, sláva tebe. Panna dnes rodí večného Boha a zem len chladnú maštal ponúka Najvyššiemu. Anjeli s pastiermi ho oslavujú, múdri za hviezdou putujú, lebo sa nám narodil večný Boh ako malé dieťa.

(Tropár a kondák na sviatok Narodenia Pána)

(Dokončenie zo 7. str.)

pravý Boh náš) na orodovanie svojej prečistej Matky, svätých apoštolov, svätého otca nášho Jána Zlatoústeho a všetkých svätých, ako dobrý a láskavý k ľuďom, nech sa nad nami zmluje a spasi nás.

Ľud: Amen.

Kňaz: (Žehná ľud.)

Požehnanie Pánovo nech zostúpi na vás podľa miery jeho milosti a lásky k ľuďom — stále, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen.

Týmto sme dokončili naše pozastavenia sa nad textami posvätnéj liturgie svätého Jána Zlatoústeho. Snažili sme sa prístupovať k veci tak s úctou k tradícii, ako aj so živou a všetko aktualizujúcou vierou. Sprístupnenie jej obsahu v živej reči, zrozumiteľnej nášmu ľudu, za účelom jej hlbšieho pochopenia

a prežitia v znamení koncilových uzáverov a dokumentov týkajúcich sa liturgického života v celej Cirkvi, sme pokladali za úlohu na tomto poli u nás prvoradú. Preklad kňazských modlitieb v nej a rovnako ostatné časti sme sa usilovali urobiť v súlade so súčasnou spisovnou normou nášho národného jazyka. Snaha podľa možnosti o doslovné pretlačenie staroslovianskeho textu vzhľadom na psychologické usporiadanie ľudu a osobitosť atmosféry, v ktorej toto podujatie uskutočňujeme, spôsobila, že preklad sa môže zdať miestami ešte strnulý, prípadne archaizujúci a miestami možno i nie dosť jasný. Pri-púšťame tento dojem a pripomíname, že na tomto poli sa ešte bude treba popasovať s terminológiou a pojmovou výzbrojou filologicky, filozoficky i teologicky fundovanou. Je to úloha, ktorá čaká na ďalších pracovníkov a nadšencov na tomto poli a jej úspešné vyriešenie vyžaduje kolektívnu prácu. Očakávame, že sa nájdu tak nadšenci, ako aj dobrá vôľa medzi nimi a potrebná miera vzájomného porozumenia, aby sa dielo úspešne dokončilo.

M. S.

Dívame sa do seba

II.

Na počiatku sme zdôraznili, že túto veľkú milosť nadobúdame v sviatosti krstu. Ale milosť Božia posväcujúca a život Kristov v nás sa stráti každým ťažkým hriechom. Vidiac, čo všetko tratíme páchaním ťažkého hriechu, môžeme posúdiť akým zlom je každý ťažký hriech.

Odpustením ťažkých hriechov v spovedi kňazskou mocou Kristovou, oživa milosť posväcujúca v našej duši na tom stupni, v akom bola pred pádom.

Kto po spáchanom ťažkom hriechu ľutuje dokonalou ľútosťou, — z lásky k Bohu a s úmyslom, že sa z ťažkého hriechu, ak bude môcť, vyspovedá, — nadobudne ihneď stav milosti Božej.

Všedným hriechom sa milosť Božia nestráca.

4. Co je to sv. spoveď?

Svätá spoveď a s ľútosťou spojená sviatosť pokánia je s predsavzatím spojené vyznanie hriechov pred kňazom, ktorý má právomoc spovedať a dať rozhrešenie.

5. Dobrá spoveď má päť častí:

- a) spytovanie svedomia,
- b) ľútosť (ľutujem, že som hriechmi urazil Boha),
- c) predsavzatie polepšiť sa (silne sľubujem viac nezhréšiť a chrániť sa každej príležitosti k hriechu),
- d) vyznanie hriechov (spoveď), kde jasne vyznávam všetky hriechy, nič nezatajujem),
- e) pokuta a zadostučinenie (vykonať pokutu, ktorú nám kňaz uložil a napraviť zlo, ktoré sme blížnemu spôsobili).

I. SPYTOVANIE SVEDOMIA

Aby sme sa mohli dobre pripraviť na sv. spoveď, musíme porozmýšľať, aké hriechy sme spáchali. Toto nazývame spytovaním svedomia. Spytovať svoje svedomie znamená súdiť samého seba, dôkladne prezrieť svoje svedomie.

6. Ako spytujeme svedomie?

- a) Aby sme dobre spytovali svoje svedomie, máme najprv prosiť o pomoc Ducha Svätého krátkou modlitbou. Takéto modlitby sú v každej modlitebnej knihe.)
- b) Keď začíname spytovať svoje svedomie dávame si najprv tieto otázky: kedy sme vykonali svoju poslednú platnú spoveď, či sme niekedy z nejakej príčiny nevykonali neplatnú spoveď, napríklad tak, že sme s plným vedomím

zamlčali nejaký ťažký hriech (viď. viac: Kedy je spoveď neplatná, ods. 53.), či sme svedomite vykonali uloženú pokutu a zadostučinenie?

c) Potom si pripomenieme svoje hriechy, ktoré sme spáchali od poslednej spovede. Najľahšie sa tak robí pomocou modlitebnej knižičky. (Preberieme Desiat Božích prikázaní, Prikázania cirkevné, Sedem hriechov hlavných i Deväť hriechov cudzích.) Pritom sa zamyslíme aj nad tým, ako sme zhrešili: slovom, skutkom, myšlienkou, alebo zanedbaním dobrého.

Pri ťažkých hriechoch treba sa pozastaviť nad počtom hriechov, lebo nie je jedno, či hriech bol spáchaný raz alebo viackrát. Ak nevieme určiť počet, tak sa aspoň rozpamätáme na to, či sme sa hriechu dopúšťali každý deň, týždeň alebo mesiac.

Treba sa pozastaviť aj nad okolnosťami, lebo ony menia akosť hriechu. Všedný hriech robia ťažkým (napríklad menšia suma je všedný hriech, ale ukradnúť tú istú sumu od chudobného je ťažký hriech). Teda okolnosť, treba vždy povedať.

Treba uviesť aj svoje hriešne zvyky. Příklad: iná vec je kľásť raz a zase iná vec je mať vo zvyku kľásť za každým slovom, alebo príliš často.

Tým, ktorí sa spovedajú zriedka, raz do roka a tým, ktorí robia generálnu spoveď alebo v starobe i celoživotnú, radíme, aby hriechy, si poznamenali a pri spovedi prečítali. Po spovedi papier zničme, aby sa nedostal do nepovoláných rúk. Pisať si hriechy pri spytovaní svedomia nie je povinnosťou. Tým, ktorí sa len zriedka spovedajú, radíme, aby pri príprave na sv. spoveď vo svojej ľútosťi zahrnuli aj zabudnuté hriechy, to znamená hriechy, ktoré spáchali a si ich nepripomenuli.

Pretože spytovanie svedomia je prostriedkom na seba zdokonalenie, odporúčame spytovať si svedomie i z väčších všedných hriechov, zo zlých náklonností a z prameňov denných chýb.

7. Ako dlho máme spytovať svedomie?

Všeobecne sa to určovať nedá. Tu rozhoduje čas, od ktorého sa kajúcnik nespovedal. Ten, kto sa dlhú dobu nespovedal, nemôže v krátkej chvíli dobre preskúmať svoje svedomie. Držme sa zásady, že v dobrom spytovaní svedomia sa zastavíme nad každou vetou z Desatora Božích prikázaní a Piatich cirkevných prikázaní, nad hriechmi hlavnými a cudzími. Je samozrejmé, že kto sa roky nespovedal, zastaví sa v myšlienkach nad prikázaniami dlhšie ako napr. ten, kto sa spovedá mesačne.

(Pokračovanie v budúcom čísle.)



Odpočívaj pod lipami...

Keď mnohí z našich čitateľov sa pozastaví nad týmito riadkami, to nebohý o. Michal ZIMOVČÁK už bude niekoľko týždňov odpočívať v hrobe. Odišiel z našich radov nečakane a v mladom veku. 19. októbra t. r. by sa bol dožil 39 rokov svojho života. Jeho telesná schránka odpočívaj na cintoríne v Čirči pod lipami.

Čirč. miesto jeho 9-ročného kňazského pôsobenia sa stalo aj miestom posledného rozlúčenia zo zosnulým i miestom jeho posledného odpočinku — hrobu. Ešte ako živý vyslovil úprimné želanie: Ak zomriem, tu by som rád odpočíval, tu ma pochovajte!

Veriaci farnosti Čirč, hoci s bolesťou, ale s vďačnou láskou prijali jeho mŕtve telesné ostatky a na želanom mieste ich aj s pietnou úctou pochovali.

13. september t. r., ako sme to už uviedli v našom časopise, to nebolo iba deň pohrebu zosnulého o. Michala, ale aj deň veľkého smútku príbuzných a veriacich z farnosti samotnej i blízkeho okolia. V priebehu pohrebných obradov, ktoré odslúžil Otec biskup dr. V. Hopko za asistencie početného duchovenstva oboch kat. obradov, nezostalo azda ani jedno oko suché.

Prečo ho mali tak radi? Pre jeho čisté a šľachetné srdce, pre rýdzu otcovskú lásku k všetkým. Svoj milý úsmev si nebohý ponechal i tu, kde jeho ústa už neprehovorili.

Nech zosnulý náš kňazský spolubrat, o. Michal Zimovčák, odpočívaj vo svätom pokoji a dobrotný Boh prijme jeho šľachetnú kňazskú dušu, aby so svätými a spravodlivými žila večne v kráľovstve večného pokoja, lásky a radosti!

VIEČNAJA JEMU PAMJAŤ!

o. Juraj Guľa

75 ROKOV POŽEHNANÉHO ŽIVOTA SV. OTCA PAVLA VI. spomenuli nadšenými a úprimným mnoholíststvom všetky gr.-kat. farnosti eparchie. Jubilujúcu viditeľnú Hlavu Sv. cirkvi pozdravil blahoprajným telegramom, v ktorom vyjadril výrazné city oddanej lásky, vernosti a najúprimnejších dobrožičení, v mene svojom, duchovenstva a veriacich, aj Otec ordinár J. Hirka.

V **KATEDRÁLNOH CHRÁME** oslávili významný sviatok Pokrovu-Ochrany presv. Bohorodičky archijerejskou Sv. Službou Božou. Liturgizoval sám Otec biskup. Kázal okr. dekan prešovský o. G. Stavrovský.

8. DECEMBRA t. r. uplynie štvrtstoročia od posviacky bočného oltára Matky ustavičnej pomoci v gr.-kat. farskom chráme v Trebišove. Obrad posviacky vtedy vykonal arcidekan o. V. Dudíč.

O. JOZEF MOLČÁNYI, správca fary v Repejove a člen dioc. liturgickej komisie, dožíva sa v polovici posledného mesiaca v roku (15. 12.) svojej životnej šesťdesiatky. S výrazom úprimnej úcty a srdečným blahoželaním vyjadrujeme milému duchovnému otcovi snaživých repejovských farníkov vrúcne a srdečne: **NA MNOHAJA I BLAHAJA LJETA!**

PRAŽSKÍ GR.-KAT. VERIACI sa s úprimnou spoluúčasťou zúčastnili dňa 25. septembra t. r. smútočnej rozlúčky na starobyľom olšanskom cintoríne s verným príslušníkom svojej svätoklimentskej farnosti, dr. Vladimírom Luňom, ktorý tragicky zahynul pri autonehode vo veku 67 rokov. **VIEČNAJA JEMU PAMJAŤ!**

HUMENSKÝ ROKYTOV — V nedeľu 24. septembra t. r., po sviatku Narodenia presv. Bohorodičky podľa st. štýlu, zavítal do tejto zemlinskej farnosti Otec ordinár, aby pri archijerejskej Sv. Liturgii aj slovom Božím povzbudil obetavých veriacich tejto farnosti k príkladnému, cieľavedomému a vytrvalému plneniu všetkých životných povinností, ktoré vyplývajú z našich záväzkov voči Bohu i bližným. Za povzbudzujúce slová O. ordinára sa mu poďakoval s vďačnou úctou v mene svojom i svojich farníkov, správca farnosti o. P. Kompér, st.

CESTICE — Sviatok svojho farského chrámu posvätili cestickí gréckokatolíci bohatou účasťou na bohoslužbách a kázni, ktoré pri tejto príležitosti vykonal okresný dekan košický o. arcidekan V. Skorodenský.

NIZNÝ HRUŠOV — Sviatok posvätenia svojho filiálneho chrámu oslávili miestni veriaci v nedeľu dňa 14. sept. t. r. pri slávnostnej Sv. Liturgii, ktorú slúžil za asistencie miestneho duch. správcu o. E. Zorvana, riaditeľ Ordinariátu o. dr. Ján Seman. Kázeň pri týchto slávnostných bohoslužbách predniesol o. ved. redaktor dr. E. Korba.

NIZNÝ TVAROŽEC — Starobyľá gr.-kat. farnosť bardejovského dekanátu spomenula svoj tohoročný chrámový sviatok v 195. roku od založenia miestnej cirkvi. Liturgizoval o. J. Molčányi z Repejova, kázal okresný dekan bardejovský o. Št. Šimko.

RUSKÁ NOVÁ VES — Svojrážna farnosť prešovského dekanátu svoj chrámový sviatok Pokrovu oslávila v nedeľu 15. októbra t. r. horlivou účasťou na Sv. službe Božej v dôstojne vyzdobenej a príkladne obnovenej farskej cirkvi, kde slávnostnú Sv. Liturgiu slúžil o. M. Veliký, za asistencie správcu farnosti o. M. Székelya. Príležitostnú kázeň predniesol o. vedúci redaktor dr. E. Korba. Týchto bohoslužieb sa k úprimnej radosť veriacich zúčastnil aj ich bývalý dlhoročný zaslúžilý farár a miestny rodák, 84-ročný o. Michal Székely.

MALCOV — Sviatok Narodenia Matky Božej, podľa st. štýlu oslávili malcovskí gréckokatolíci v poslednú septembrovú nedeľu t. r. potešujúco bohatou prítomnosťou na Sv. liturgii, ktorú slúžil a pri ktorej slovo Božie kázal o. arcidekan Fr. Dancák z Hrabského spolu s miestnym duchovným správcou o. J. Chrustičom.

Dalšie došlé správy sme nútení pre nedostatok miesta zaradiť až do budúceho čísla.

POĎAKOVANIE. — Aj touto cestou v mene rodiny srdečne ďakujem Otcovi biskupovi dr. V. Hopkovi a všetkým duchovným otcovi i veriacim oboch obradov, ktorí s takou úprimnou spoluúčasťou odpredali môjho zomrelého rodného brata a oltárneho spolubrata **Michala** na jeho poslednej ceste.

Osobitne ďakujem veriacim farnosti v Čirči, aj ich terajšiemu duchovnému

otcovi Msgr. dr. M. Podhajeckému, ktorí s vďačnou láskou prijali mŕtvu schránku jeho porušeného tela do svojej obce a tak vyhovel želaniu zosnulého, aby odpočíval v mieste svojho 9-ročného kňazského pôsobenia pod velenými čirčskými lipami.

V mene smútiacej rodiny: **o. Juraj Zimovčák.**

z kresťanského sveta

SV. OTEC PAVOL VI. pri príležitosti Medzinárodného dňa boja s analfabetizmom adresoval riaditeľovi UNESCO list. Zdôraznil v ňom úplnú podporu Cirkvi úsilu UNESCO, ktoré táto organizácia vyvíja v boji s analfabetizmom, a súčasne prejavil uznanie doterajšej práce organizácie.

PRESEDA BISKUP. ZBORU NDR, ordinár Berlína, kardinál dr. J. Bengsch stretol sa s predsedom vlády NDR W. Stophom. Rozhovory podľa mienky mnohých pozorovateľov sa týkali situácie po ratifikácii zmlúv medzi NSR a ZSSR, ako i medzi NSR a Poľskom.

NOVÝ PREKLAD PÍSM A SV. v maďarčine má vyjsť v jeseni budúceho roku v budapešťskom nakladateľstve Sv. Stefana. Preklad Biblie je dielom viacročnej obetavej práce maďarského biblického kolektívu pod vedením prof. dr. F. Gála.

JAPONSKÁ TELEVÍZIA pripomenula nedávno osobnosť bl. Maximiliána Kolbeho. Boli to rozhovory s tými, ktorí sa v Japonsku s Otcom Maximiliánom stretali, fotografie z čias jeho japonského pobytu i dokumenty, zdôrazňujúce udalosti, ktoré boli príčinou jeho uväznenia a hrôznej smrti.

PRI PRÍLEŽITOSTI 150. výročia narodenia zakladateľa genetiky, opäť augustiniánov v Brne o. Jána Gregora Mendela, olomoucká univerzita plánuje odkryť tomuto vedcovi na budove býv. bohosloveckej fakulty pamätnú tabuľu.

PRESEDA VLÁDY V BURUNDI prijal všetkých katolíckych biskupov, s ktorými rokovo o politických, spoločenských a kultúrno-osvetových otázkach krajiny.

OTEC J. COMBLIN, dlhoročný najbližší spolupracovník arcibiskupa H. Camaru, po vypovedaní z Brazílie, stal sa profesorom spoločenských náuk na katol. univerzite v Santiago de Chile.

SVÄTÝ OTEC — podľa úradných správ — bol v poslednom čase v styku s predstaviteľmi Írskej republiky a svoj záujem o rýchle konečné vyriešenie konfliktu v Severnom Írsku zdôraznil aj pri nedávnom prijatí britského premiéra, keď sa vyslovil za spravodlivé a nenásilné vyriešenie írskeho problému.

ARCIBISKUP FERNANDEZ, predseda Mierovej svetovej konferencie, založenej v r. 1970 v Indii, v liste gen. tajomníkovi OSN K. Waldheimovi, súri zvolanie svetovej odzbrojovacej konferencie.

Poznámka k dotazu čitateľa

Neraz sa stáva, že sa zbožní veriaci obracajú na kňaza s dopytom, čo súdi o údajnom zjavení na tom alebo onom mieste. Odpovedám im tu zaujatím základného všeobecného stanoviska.

Božie zjavenie, pre celý svet záväzné, dal Boh naposledy skrze svojho Jednonadeného Syna, ktorý ho hlásal sám i skrze svojich apoštolov, ktorým zostal svojho Svätého Ducha. A Cirkev svätá bedlivo stráži toto Božie zjavenie a žije z neho, rozvíjajúc jeho vždy hlbšie poznanie. Robí tak riadnym učiteľským úradom, hlásaním po celom svete, i mimoriadnymi úkonmi všeobecných cirkevných snemov alebo hlasom Nástupcu sv. Petra, hlavy apoštolov.

Spasiteľ a presv. Bohorodička používajú niekedy jednotlivých sebe oddaných ľudí, aby mimoriadnym spôsobom, zjavením skrze nich upozornili na niektoré sväté pravdy alebo povinnosti, na ktoré sa zabúda, alebo aby odvrátili tresty. Je to veľké Božie dobrodenie, ktoré treba s vďačnosťou a ochotou prijať.

Jednako je pravda, že tu môže prísť, v tak dôležitých veciach, aj k omylom, sebaklamstvu i klamstvu, i k nástrahám zlého ducha. Preto Cirkev svätá je tak opatrná, ak ide o zjavenia — aby nedošlo k takýmto omylom, sebaklamstvu a klamstvu — aby také nezaručené zjavenia neboli zneužitie proti samému pravému Božiemu zjaveniu.

Ale popri tom všetkom musia všetci postupovať podľa najlepšieho vedomia a svedomia.

Avšak tam, kde zjavenia sú naozaj pravé, sám Spasiteľ alebo presv. Bohorodička sami sa už o to starajú, aby pravosť ich zjavenia nebola trvale popieraná. A práve počiatkový odmietavý a kritický postoj zodpovedných miest dáva potom jasnejšie vyniknúť pravdivosti, ak ide naozaj o pravdivé nadprirodzené zjavenia! V tom zmysle aj o nevere sv. Tomáša povedal sv. Augustín, že nám viac osožila, ako viera ostatných apoštolov. A azda práve preto aj sám Spasiteľ vyhovel kritičnosti Tomášovej a splnil jeho podmienky, aby posilnil vieru slabých.

Dr. Ján Mastiliak

Jednou vetou

Svätý otec Pavol VI. menoval dr. K. Kluzu za pomocného biskupa v Gdaňsku — **Z iniciatívy** biskupského zboru prebiehal od 1.—7. októbra v Spojených štátoch „Týždeň úcty k životu“ — **V Konnersreuthe** v poslednú septembrovú nedeľu bola pri hrobe Terézie Neumannovej slávnostná spomienka pri príležitosti 10. výročia od jej smrti — **Najstarší** taliansky biskup Msgr. A. Bertazzani umrel pred nedávnom vo veku 96 rokov — **V Čenstochowej** náhle umrel chelminský biskup dr. K. Kowalski — **V Indii** dokončujú preklad všetkých bohoslužobných textov do miestnych jazykov — **Rasistický** režim v Rodézii zakázal v uplynulom roku 185 kníh a 187 časopisov, medzi ktorými sú aj viaceré kat. knihy a časopisy — **Kardinál** dr. König, predseda Sekretariátu pre neveriacich, zúčastnil sa v ugandskej Kampale konferencie afrických biskupstiev — **Bangladéš** nadviazal diplomatické styky so Sv. stolicou — **V Poľsku** spomínajú tohto roku 100. výročie smrti Božieho sluhy Edmunda Bojanowskeho — **V Japonsku** v nedávnych dňoch zriadili Radu pre záležitosti výchovy, ktorej predsedom sa stal o. F. X. Oizumi, bývalý rektor tokijskej univerzity Sophia — **„Duchovní v Dachau“**, je názov knihy býv. väzňa nacistického koncentračného tábora v Dachau, E. Weillera, ktorá v nedávnych dňoch vyšla v NSR — **Pápež Pavol VI.** prijal nedávno členov Svetového filatelistického zväzu mena archanjela Gabriela, ktorý sa zaoberá zbieraním poštových známok s náboženskou tematikou — **V Drážďanoch** prebieha generálna oprava niekdajšieho dvorného chrámu, v bočnej lodi ktorého má byť v marci 1973 spoločná synoda biskupstiev NDR — **V Austrálii**, vo všetkých kat. chrámoch, vsunuli do liturgie osobitnú modlitbu na obranu života nenarodených — **V Holandsku** sa má v roku 1974 uskutočniť krajinská konferencia všetkých cirkví — **Tureckí** archeológovia v istanbulskej mestskej štvrti Aksaray objavili rozsiahly podzemný byzantský cintorín.

prorocké slová o tom, že Hitler celý národ privedie do skazy a Európu do zúrcanin.

Sestra Benedikta túžila odcestovať do Betlehema, ale táto túžba sa jej nespĺnila. Začiatkom roku 1939 poslali ju do Holandska, kde sa usadila v meste Echt. Tam sa venuje štúdiu diel sv. Terézie z Avily a sv. Jána z Kríža, o ktorého diele napísala akoby v predtuchu svojho budúceho osudu nádhernú knihu: „Veda o Kríži“. Zhrňuje v nej moderné poňatie náuky sv. Jána z Kríža, ale je súčasne aj osobným vyznaním jej názorov o zmysle utrpenia a smrti.

Medzitým udalosti sa valili závrtným tempom. 1. septembra 1939 vypukla druhá svetová vojna, roku 1940 bolo Holandsko zradne prepadané fašistickou nemeckou armádou.

Sestra Benedikta už mala pas na odcestovanie do Švajčiarska, čakalo sa iba na súhlas nacistických nemeckých úradov, ktorý však nikdy nedostala. Roku 1942 vydali holandskí biskupi pastiersky list proti rasovému prenasledovaniu, ktorý prečítali vo všetkých chrámoch 26. júla. Odpoveď na to prišla hneď. Všetky neárijské sestry esesmani odviezli neznámym smerom. To sa stalo aj so sestrou Benediktou 5. augusta 1942. Podľa očitých svedkov z jej úst, keď nastupovala v sprievode nacistických dôstojníkov do nákladného auta, nevyslo nijaké nenávisťné slovo, na jej tvári neprejavil sa strach pred skúškou, ktorá ju očakávala. Bola presvedčená, že ide na smrť. Keď ostatné sestry plakali, ona ich utešovala. Od tých čias po sestre Benedikte zmizla akákoľvek stopa.

V novembri 1945 sa sestričky vrátili do Kolína nad Rýnom a pomaly zrekonštruovali rozbitý chrám a kláštor. Čoskoro začali prichádzať dotazy o osude sestry Benedikty. Ako odpoveď na to vyšiel krátky životopis tejto mučenice, v ktorom žiadali svedkov o správy z posledných dní jej života. Prihlásil sa nejaký dr. Leng, ktorý bol v tom istom čase väznený v koncentračnom tábore v Amersforte. Z tohto tábora podľa jeho svedectva odviezli sestru Benediktu ešte v auguste do Oswienčima a tam bola usmrtená plynom a spálená v krematóriu.

Úcta k sestre Benedikte sa začala rýchlo šíriť. Pedagogická akadémia v Münsteri uctila jej pamiatku pomenovaním dievčenského kolégia jej menom a jednu z ulíc mestská rada pomenovala menom Edity Steinovej. Teraz sa podnikajú kroky na jej blahorečenie.

Smrť Edity Steinovej, neúnavnej hľadačky Pravdy, bola iba vyvrcholením jej krásneho, čnostného života. Z tohto bohatého duchovného pokladu čerpalu silu k obeti svojho života. V tom istom tábore smrti, len v jeho inej časti, približne v tom istom čase dokončil svoj hrdinský život aj blahoslavený Maximilián Kolbe. Veríme, že Cirkev vzdá v svojom čase najvyššiu úctu aj Edite Steinovej, sestre Benedikte od Kríža, aby svetlo jej čnosti ešte viac zažiarilo a podporovalo príkladom jej statočnosti nezištnú a vytrvalú lásku k Bohu a bližným!

T. M. RASLAVICKÝ



EKUMENIZMUS

V MOSKVE zišla sa 12.—14. septembra t. r. na svojom ustanovujúcom zasadnutí teologická komisia Kresťanskej mierovej konferencie za účasti členov z Ázie, Latinskej Ameriky, Európy a Spojených štátov. Konferencia sa zaoberala otázkami cesty kresťanov k spoločnej ekumenickej službe.

NA SVETOVÝ ECHARISTICKÝ KONGRES, ktorý sa uskutoční vo februári budúceho roku v austrálskom Melbourne, pozvali aj reprezentantov iných vyznaní, aby sa zúčastnili na spoločnej diskusii o Eucharistii a Cirkvi.

V MARCI 1973 uskutoční sa prvé stretnutie novoutvorenej skupiny, ktorá bude pokračovať v katolícko-protestantskom dialógu a koordinovať nastávajúce formy spolupráce.

Z INICIATÍVY predsedu rady laikov v Tokiu a predstaviteľa zjednotenej cirkvi Kristovej, skupiny tokijských katolíkov a evanjelikov zložila a uverejnila ekumenickú modlitbu za mier v Severnom Írsku.

II. EURÓPSKY KONGRES TEOLÓGOV katolíckych a protestantských bol pred nedávnom vo Viedni. Zorganizovala ho viedenská protestantská teologická fakulta.

V JAPONSKOM IMBARI predstavitelia kresťanských cirkví zorganizovali kampaň za prehlásenie štúdia Písma sv. a biblickej literatúry. Zároveň usporiadali zaujímavú výstavu biblických textov.

V SEKRETARIATE PRE NEKREŠŤANOV utvorili sekciu islamu. Jej úlohou bude vypracovať nový pohľad na mohamedánstvo. Vedúcim tejto novej sekcie stal sa Otec J. Cook.

SVETOVÁ RADA CIRKVI za riaditeľov-adjunktov Ekumenického ústavu v Ženeve vymenovala Nemca G. von Wellerta a Japonca R. Kimuru.

V UGANDE vytvorili katolíci s anglikánmi spoločný plánovací výbor, ktorý bude sústreďovať všetky spoločné akcie v tejto krajine, najmä akcie svojpomoci.

18. NÁRODNÉHO ECHARISTICKÉHO KONGRESU v talianskom meste Udine sa zúčastnili aj mnohí zástupcovia iných kresťanských vyznaní, ako napr. osobní zástupcovia carigradského patriarchu Dimitria, tertskeho archimandritu a predstavitelia jednotlivých protestantských cirkví.

Naučme sa aj mlčať

Nielen hovoriť, ale aj mlčať sa nám treba naučiť. Nijaké slovo totiž nie je v stave byť tak výrečným ako mlčanie.

Mlčanie je rečou múdrych a múdre mlčanie často viac podporuje a vyjadruje opravdivú múdrosť ako mnohé „múdre“ reči. A kto chce múdro hovoriť, musí sa naučiť, a to dobre naučiť aj múdro mlčať. Pretože po tom, keď sme sa hovoriť naučili, treba sa nám naučiť aj mlčať.

Istý dedko hovoril, že tri roky nosil v ústach kameňok, aby sa naučil nehovoriť tam, kde to nie je treba a nevydávajúc to, čo nie je treba. Koľko teda máme mlčať a koľko hovoriť, ako dlho sme povinní mlčať?

Malý horský potôčik šumí, zurčí, a keď sa rozbehuje zo svahov našich hôr a stráni už aj hučí, prejavuje sa až príliš hlučne osobitne, keď má urobiť nejaký ten skok na spôsob vodopádu. Ale keď sa vleje do veľtoku a pohltia ho hlbiny, mlčí. Aj hlbiny mora mlčia. A v nich sa stráca, s nimi spĺyva každý tok. Aj ten šantivý, poskakujúci, šumiaci a hučiaci z našich stráni a hôr.

U nás — u ľudí — je to tak, že obyčajne tí, čo majú najviac reči, najmenej toho vedia a rovnako majú toho najmenej čo povedať, o čom sa dá hovoriť, preto tárajú.

A tak už slušnosť káže mlčať najmä vtedy, keď druhí hovoria...

Skákať inému do reči je nielen nezdvorilé, ale aj bezocivé.

A keď sa hovorí o chybách iných, tak potom urob všetko, aby si nielen mlčal, ale ani to nepočúval.

Iba tak vydáš svedectvo o vlastnej zrelosti ducha.

Iba tak sa zbytočne neznepokojíš cudzou tarchou.

Iba tak dokážeš o iných rozprávať s rešpektom a bez urážky.

Keď o inom hovoríš, o sebe vydávaš svedectvo.

Marián Skala



MATKINA NEDOČKAVOSŤ

Bolo tesne pred vianočnými sviatkami a bola krutá zima. Vietor fičal a krútil snehom, že nebolo vidieť nič. Zmietal konármi takou silou, že div nevyvrátil stromy s koreňmi.

Čakal som na vlak na malej dedinskej stanici. Stretol som staršiu ženičku, ako sa krčí zahúľaná do teplej šatky.

— Kde cestujete? — spýtal som sa jej.

— Nikde, — odpovedala, — čakám dcéru na sviatky.

— V takej zime ste išli z druhého konca obce, či vaša dcéra by nebola trafila domov i sama?

— Kdeže by som ja vydržala doma ju čakať, keď celú noc som nespala od radosti, že ju uvidím.

Bol som zvedavý na ich zvítanie.

Vlak sa blížil, vyšli sme z čakárne na nástupište. Starenka zbystriila zrak a keď zbadala, ako jej dcére vystupuje, tvár sa jej skrivila, prepukla plačom, slzy ako hrachy jej stekali tvárou. Zabudla na zimu, vystrela ruky, vietor z nej zhodil šatku na zem. No, ona najprv vyobjímala svoju dcéru, až potom ju zdvihla.

S takou láskou nás čakajú naše drahé mamičky. Nezabudnime, že s takou láskou nás budú čakať i vtedy, keď budú už slabé a choré. Nenechajme ich čakať nadarmo.

RODIČOVSKÉ SRDCE

Blížili sa Vianoce. Bol som v obchode a vidím starý párik ako nakupuje.

Starenka rozložila na pul batoh a obchodník naň naložil celú hrbu tovaru. Nestačilo. Starký položil na pult dve veľké tašky. Starká diktovala a obchodník kládol ďalej, kým sa celkom naplnili.

Potom spočítal a vyšla mu pekná suma.

— Azda svadbu budete robiť? — spýtal som sa.

— Tých som ja robil už sedem, odpovedal starký. Bude to také, radostné, ako svadba pre všetky deti naraz. Čakáme ich na sviatky i s deťuromi.

— Písala som im, — pridala starká, — keď len toľko budeme mať, čo vás všetkých na Štedrý večer pohostíme, poďte, chceme sa vám potešiť.

To je túžba všetkých rodičov na Štedrý večer. Pamätajme na ňu a splníme ju. Bo pride čas, keď by sme radi potešili svojich rodičov pri vianočnom stromčeku, ale už nebude koho.

VIANOCE BOHOSLOVCOV

Bohoslovci kedysi mali dvakrát do roka — na Vianoce a Veľkú noc — voľné odpoľudnie. To znamená, že mohli sami odísť na prechádzku do mesta, ale o šiestej hodine museli sa dostaviť na večeru. Pri tom nesmeli opustiť mesto.

Boli Vianoce. Rudkovi sa zachcelo domov, keď mal neďaleko. Viedla k nim železnica a vypočítal si, že o šiestej bude naisto pri stole.

— Chlapci, viete čo, — povedal kamarátom, — poďme k nám, dobre sa pohostíme a načas sa vrátíme.

Kamaráti sa najprv trochu zháčili, pohúťali a potom súhlasili.

Rudko výborne hral na husle. Vzal ich so sebou.

Vo vlaku vyhrával vianočné pesničky, spolužiaci spievali a čochvíľa sa k nim pridali mnohí cestujúci.

— Akí zlatí chlapci, — pochvaľovali si ich ľudia.

Rudka prijal doma s otvoreným náručím. Mamička sa od radosti rozplakala a počastovala ich ako vlastné deti.

Len čas sa rýchlo míňal. Rudko jediný mal hodinky, pozrel na ne a hovorí:

— Už sa nám treba ponáhľať. A ozaj sa ponáhľali! hoci nemuseli, lebo vlak meškal.

— Mal som to vypočítané na minútky, — povedal Rudko trochu so strachom.

— Večerať nemusíme, — poznamenal jeden z klerikov, — najedli sme sa dosť u vás a k tomu dostali sme i balíčky na cestu.

— Len keby vychovávateľ neprišiel do jedálne, — staral sa druhý.

Lenže prišiel a keď videl prázdne miesta pri stole, nariadil, aby sa chýbajúci hlásili u neho, len čo sa vrátia.

Pred skončením večere dostal sa k stolu Rudko s kamarátmi. Keď počuli rozkaz, zbledli. Ale Rudko sa vynašiel.

— Nebojte sa, — posmeľoval svojich spoločníkov, — ja budem hovoriť. Opozdili mi hodinky a hneď ich primerane napravil.

Plán sa podaril, vychovávateľ sa s tým uspokojil.

O niekoľko dní vychovávateľ cestoval tým istým vlakom a sprievodca mu hovorí: — Ale máte zlatých chlapcov v seminári.

— A kde ste ich stretli?

— Na Vianoce cestovali, jeden z nich hral na husle, ostatní spievali vianočné pesničky, cestujúci sa pridali k nim. Nevedeli sme ich prenachváliť.

Vychovávateľovi nebolo viac treba. Vrátil sa rovno k pánu biskupovi.

— Navrhujem bohoslovca Ruda ihneď vyhodiť zo seminára, — boli prvé jeho slová.

— Čo takého vyparatil? — pýtal sa udivene pán biskup.

Porazprával mu a pán biskup sa hlučne rozosmial.

Vychovávateľ vytreštil oči od prekvapenia.

— Závídim Rudkovi, — riekol pán biskup, — že mohol na Vianoce navštíviť svoju mamičku. Predstavte si pán brat, ako radi my by sme to urobili, ale my už mamičky nemáme. Isteže mal sa priznať, ale za tú veľkú lásku, ktorú prejavil rodičom, odpustíme mu to.

A tak sa to Rudkovi prepieklo.

Kto má ešte mamičku, nech sa ponáhľa navštíviť ju na Vianoce. Urobí najväčšiu radosť i jej i sebe.

ZIMA V SEMINÁRI

Bola zima. V seminári sa vtedy kúrilo ešte drevom, ale nebolo ho veľa. Každá učebňa mala vymerané a pred večerom bolo by sa zišlo priložiť do pece, ale už nebolo z čoho.

Profesori a predstavení mali pri dverách malú komôrku, v ktorej bolo uložené drevo. Odtiaľ si brali, keď sa im zásoba v izbe minula. Toto sa stalo pre klerikov pokušením.

— Videl som, ako hospodár išiel do mesta, — povedal Jožo Ferkovi.

— Viem, čo tým myslíš, ale ja to neurobím, — do-

stal odpoveď. Podobne ubezpečoval druhých, ale márne.

Nuž vybral sa sám. Bol presvedčený, že hospodár zháňa veci po obchodoch. Otvoril dvierka komôrky a kladol si kusy dreva na ruku. Usiloval sa to urobiť čo najrýchlejšie a potichu. Nakladol, zatvoril a obrátil sa, že odíde.

V tom sa otvoria dvere a hospodár zavelí: Stáť!

Jožo takmer skamenel, od údivu otvoril nielen oči, ale i ústa.

— So mnou, — znel ďalší rozkaz.

Jožo poslúchol a keď zbadal, že zamierili k rektorovi, nevedel si predstaviť, ako to prežije.

Rektor bol zlatý človek. Volali sme ho len pán rektorko. Všetkých mal veľmi rád.

Hospodár zaklopal, otvoril dvere a Jožo s náručou dreva vstúpil s hospodárom.

— Tak pozrite, pán rektor, to je bohoslovec, čo kradne drevo.

Pán rektor milosrdne pozrel na Jožu, cítil jeho pokorenie a chcel mu pomôcť.

— Veď keby mu nebolo zima, iste by nekradol, — povedal vľúdny hlasom a Jožovi sa uľahčilo pri srdci.

— Pravda, — pokračoval pán rektor, — synáčku zlatý, nemali ste brať drevo, ale mali ste povedať pánu hospodárovi, že máte v učebni chladno a on by vám bol dal toľko dreva, koľko potrebujete.

Hospodár sa začervenal a ochotne prisvedčil.

Ešte ten deň dostali bohoslovci novú dávku dreva a odvtedy mali všade tepľučko.

Chyby iných dakedy sú následok našich chýb. Preto ich neodsudzujeme hneď, hľadáme ich korene a tie sa usilujeme odstrániť.

NAJKRAJŠIE VIANOCE

Bol som stredoškólák. Na Vianoce sme mali v izbe slamu. Pod stolom bolo trochu sena, pod obrusom rôzne zbožie a v kúte visel stromček. Pred večerom prišiel k nám pán farár, náš sused, sadli sme si k stolu a rozprávali. Témou nám boli najkrajšie Vianoce v našom živote. Keď prišiel rad na pána farára, rozhodovoril sa:

— Bol prvý deň vianočný. Po odpoľudňajšej pobožnosti chcel som ľahnúť na diván a odpočinúť si, lebo som bol vyčerpaný. Vtom mi niekto zaklope. Myslel som, že nejaká návšteva. Mýlil som sa. Bol to mladý Cigán, ktorý ma volal zaopatríť svojho otca. Hneď som s ním išiel. Zima bola mierna, snehu už bolo, ale topil sa, takže všade bola čľapanica. Kým

+ Rýdže kresťanské postoje musíme osvedčovať v každodennom živote, a to v rodine, na pracovisku, v kruhu priateľov, na ulici — slovom všade, kde sa práve nachádzame. A darí sa nám v tom?

+ Všetko naše konanie vidí a hodnotí Boh. Jeho súdu môžeme uniknúť len tak a len vtedy, ak sa obrátíme a ak Boha a spoločenstvo veriacich budeme prosiť o odpustenie a naplníme svoj život čínorodou láskou.

+ Každý človek má schopnosti, poznatky a vedomosti i dary, ktorými môže slúžiť a pomáhať. A práve to jediné je tým najdôležitejším pre naplnenie života: slúžiť a pomáhať — byť osožným.

+ Nič účinnejšie nepovzbudí človeka ako dôvera, ktorú sme mu preukázali. Vstaň, choď a viac nehréš! Tak konal Kristus, náš Majster, brat a Pán.

(Vybral a prel. M. S.)

sme došli, mal som plne topánky vody. Keď som otvoril dvere, udel do mňa dym. Vyvetral som. Starý Cigán ležal na slame, posteľe nemal. Pri ňom stála rozheganá stolička a na nej nejaký liek, stará železná piecka, v kúte vedro a niekoľko klincov v stene, na ktorých viseli šaty. To bolo všetko. Zaopatril som ho a potom som sa ho spýtal:

— Človeče Boží, ako vy tu len žijete?

— Po biede — odpovedal ticho a ťažko, — dreva mi priniesú z lesa deti, čo bývajú ďalej v svojich kolibách. I zakúria mi i ješť mi priniesú. Všetkým už nemôžem nič.

— A čím by som vám mohol pomôcť? Zjedli by ste dobrého vianočného koláča? — Kývol rukou.

Po chvíli hovorí: — Sviežej vody by som sa ešte napil.

Chytil som vedro, priniesol z najbližšej studne vody a hrnčekom mu podával. Musel som ho podvihnúť, aby sa mohol napiť.

Trochu vypil. Keď som mu priložil znova hrnček k ústam, voda sa mu liala po brade a po košeli. Pozriem naňho a oči mu stoja stĺpkom. O chvíľu skonal na mojich rukách. Privolať som mu deti a odišiel.

— Bolo to strašné, — poznamenal som.

— Nie, Janičko, bolo to krásne, — povedal pán farár a začítaval: Čokoľvek ste urobili jednému z mojich najmenších, mne ste to urobili. Urobil som radosť tomu, ktorého na Vianoce oslavujeme, a ktorý leží v biednych jasičkách v chudobnej maštaľke.

Razom mi to pripadalo prekrásnym a takým sa mi to javí dodnes!

Pomôžme každému, urobme radosť Bohu a každé naše Vianoce budú krásne.

Dr. Ján Bubán



Cestou k jasičkám

Znovu sa narodí...
Mystický takto prechádza do rokov
a do storočí
Vidím prichádzať zasneženou stopou
ľudí, pastierov
A z očí úst a odhodlaných dlani
hrejivá láska — nádej žiari...
Prosíme znova ako vlni
keď pri jasiach stojac
mierovú pieseň sme mu zaspievali,
ktorú rozplamenil v nás tento veľký čas
Dieťa Božie, nie, hukot zbraní
nevyvrá nám túto pieseň
zášť útočníkov nevymaní
kladivo, čakan, pero
žiadnu z našich nevraždiacich zbraní
Touto veľkou nádejou
sme svetlá vianočných stromov rozohriali
V nej posolstvo jasiel' betlehemských žiari
presvedčivo, mocne...
Keby ste vedeli jak zhrieva mocný zápal
v prostej ľudskej dlani
ani by sa nepýtali
srdcia všetkých nás
prečo láska sviatkov slávi
prečo táto hviezda žiari
do našich bielych dní
do našich jasných nocí



Máme ťa radi, Dieťaťko!

Tak zvláštne znejú slová i prejavy vyznania pocitu lásky voči blížnemu, v tých vianočných dňoch. Pod ťarchou balíčkov, tlčie radostným rozochvením ľudské srdce, v túžbe miho prevapíť a potešiť blížneho. Tešia sa malí i veľkí mladí i starí. Veď sú Vianoce, sviatky Božej a ľudskej lásky! Už tak samozrejmy je ten príjemný pocit ľudského šťastia a nie div, že každý sa snaží umocniť ho svojím osobným prínosom.

Na bielej nemocničnej posteli, bezzubými ústami šepká starček štedro-večernú modlitbu, ktorú odriekava azda od svojho detstva. Aký krásny to bol deň, keď po obede pribehol syn so ženou, aby aspoň na chvíľu pozdravili svojho chorého starého. Kúsok toho domáceho pečiva rozvoníava okolo postele. Ale nie tá vôňa pečiva, lež hrejivý pocit prejavenej synovskej lásky a pozornosti, vedeli tak dokonale oblažiť choré srdce starčeka. A tak v tichej svojej modlitbe šepá chválospev vďaka betlehemskej Dieťaťku, že za jeho úctu a lásku k jeho rodičom, teraz v starobe dostalo sa i jemu povzbudzujúceho prejavu lásky a starostlivosti...

Žiaria sviečky spokojnosti aj tam, kde osamotení jedinci si sami pripravili bohatšiu vianočnú večeru. Pociť osamotenosti a sklúčenosti potláča láska k Božiemu Dieťaťku, ktoré prišlo k všetkým. Niet povzbudzujúcejšej myšlienky a uspokojujúcejšieho pocitu, ako vedomie, že človek ani v osamelosti nie je sám, lebo modlitba a láska k Bohu spája všetkých do požehnaného, veľkého rodinného kruhu.

Áno, máme ťa radi, Dieťa v jasličkách. Usmievaš sa, lebo odpočívaš na mäkkých vankúšoch úcty a lásky dieťok k rodičom a obetavej starostlivosti otcov a matiek o svoje dieťky! Nechveješ sa v chlade tmavej jaskyne, ale hovieš si v hrejivom prostredí vzájomnej lásky k blížnemu i k tým, ktorých sme dosiaľ nemali radi... Koľko pozornosti ti pripravili ľudské srdcia poklonou celého svojho života a zbožnou modlitbou. Veď na tóninách vzdychov a šepotu modlitieb, trblietajú sa slzy ľútosti, utrpenia, bolesti a ťažkosti života, ktoré ti ochotne dennodenne prinášajú. Ozať, dobre ti je betlehemskej Dieťať, lebo mnohí premenili vianočnú idylu na samozrejmé plnenie povinností úkonov lásky a prinášajú ti ich denne pred tvoj Bohostánok na oltári!

Máme ťa radi, betlehemskej Dieťa a modlíme sa, aby ľúče žiarivej betlehemskej hviezdy pokoja a lásky uchvátili všetky ľudské srdcia a priviedli ťa k tebe, do Betlehema v nebesiach!

Tibor Fedoranko

Pánovo sebavedomie a úprimnosť

Aký rozdiel je medzi Pánovým sebavedomím a sebavedomím svätých? Svätí uznávajú svoju závislosť od Božej milosti, bez ktorej by nemohli nič dobrého vykonať. Sú hlboko preniknutí vedomím svojej slabosti a krehkosti. Pán vie, že je od večnosti. Jeho Otcom je Boh. On je nám svetlom. Dáva nám jasnú odpoveď na otázky života, na jeho zmysel a úlohy človeka, ktoré treba nám splniť na zemi. Seba-vedome pozerá do očí svojich protivníkov, keď hľadajú zádrapku alebo rozpor v jeho slovách a skutkoch. — Kto z vás môže ma obviníť z hriechu? — Nikto zo svätých takto nikdy neprehovoril.

Ľuďom dáva nové prikázanie a staré dopĺňa a zdokonaľuje. Káže milovať aj nepriateľov. Pre seba žiada zvrchovanú lásku, lebo je Majster a Pán. On bude súdiť každého podľa jeho skutkov. On je vinič, z ktorého prúdi život a sila aj do ratolestí. Nedá sa nikým strhnúť, aby robil proti svojej dôstojnosti. Pre ničiu zvedavosť alebo vrtoch nerobí divy, lebo tie majú svedčiť o jeho božskom poslaní na zemi. Pri tom všetkom, je tichý a ponížený. Hoci vie o sebe, že je nad všetkým, stáva sa sluhom všetkých a umýva učeníkom nohy. Veľkí duchovia nedvihajú hlavu vysoko, ale ju skláňajú...

— — —

Pánovi sa veľmi páčila otvorenosť a úprimnosť. Od svojich žiadal úprimnosť. Nech tak robia a hovoria, aby nikto nepochyboval o ich úprimnosti.

Sv. Peter v svojom liste výslovne vyzdvihuje, že nebolo v ňom ani za mak falošnosti a neúprimnosti. — Ja som pravda! — povedal o sebe. Nič nezakrýval. Nikoho nepodvádzal ani nemýlil. Jeho slová sú jasné. Jeho skutky rozptyľujú každú pochybnosť a nedôveru.

Vo svojej úprimnosti ide tak ďaleko, že nezatajuje ani svoj smútok, ustatnosť, vyčerpanie a hlad. Pravda, keď je potrebné, vie byť zdržanlivý. Svoje božské poslanie len pomaly odkrýva a dokazuje, lebo to vyžadovalo dlhšiu prípravu. Smelo vyhlási blahoslavenstvá, hoci sú v rozpore s náhľadmi farizeov a zákonníkov. S podobnou úprimnosťou sa vyjadruje i o Eucharistii, v ktorej dáva svoje telo a krv. Vieme, že mnohí pre tvrdú reč odišli. Nikdy nerozmyslene nič nehovorí a nerobí. Dokiaľ má povinnosť vyučovať a hlásať Božie kráľovstvo, vyhýba sa zrážkam s farizejmi. Niekedy sa im stratí z očí. Ale keď udrie hodina obety a umučenia, sám sa vydá do rúk svojich protivníkov.

o. Viktor

Z MYŠLIENOK NA VŠEDNÝ DEŇ

+ *Láska k Bohu nespočíva v citovom vytržení, ale v uvedomelom kresťanskom životnom štýle. A dôsledkom tohto životného štýlu je aj zážitok Božej dobroty a jeho lásky už aj v tomto živote.*

+ *Dost dlho nám to vždy trvá, kým si úprimne priznáme aj svoje omyly a nadobudneme odvahu povzbudiť sa prípadne aj dobrým príkladom iných kresťanských vierovyznaní. A Pán nám predsa prikázal: Skúmajte všetko a konajte to, čo pred tvárou Otcovou dobré je.*

+ *Opravdivosť mojej lásky k Bohu sa osvedčí práve tým, keď sa dokážem zrieknuť čohokoľvek, aj keď mi to ťažko padne, čo mi prekáža na ceste k nemu.*

+ *K životu lásky patrí aj to, že dokážem aj prijať službu lásky bez pýchy, namyslenosti alebo stavovskej upätosti a nadradenosti.*

+ *Tým, čo v sebe nosíme, naplňame aj druhých.*

+ *Mnohí ľudia alebo nájsť Boha práve prostredníctvom nás, alebo ho vôbec nezájdu.*

Za ďalší rozvoj nášho kraja

„Ciele predchádzajúceho volebného obdobia a základné úlohy volebného programu v kraji sa splnili úspešne. Hrubá priemyselná výroba vzrástla za roky 1964–70 z takmer 9 miliárd korún na 20 miliárd. Ekonomický rozvoj v rokoch 1971–75 bude etapou, v ktorej sa rozšíria materiálne zdroje spoločnosti a upevnia socialistické výrobné vzťahy.

Hlavným cieľom bude vyššie uspokojovanie potrieb obyvateľstva a ďalšie upevňovanie životných istôt na základe trvalého rozvoja spoločenskej výroby. Obyvatelia kraja prejavili mimoriadny záujem o naplnenie cieľov a úloh pojatých do volebných programov na roky 1971–1975.

Svoj aktívny prístup vyjadrili najmä svojou účasťou na predvolebných zhromaždeniach, z ktorých vzišlo až 5522 pripomienok k riešeniu problémov. V rokoch 1971–1975 je v ústredne riadenom hospodárstve nášho kraja zabezpečovaných 349 akcií v rozpočtovom náklade 4 324 800 Kčs a v hospodárstve, riadenom NV 668 akcií v rozpočtovanom náklade 2 500 900 Kčs.

V rámci svojpomocnej výstavby v akcii „Z“ bolo do plánu zaradených 2416 stavieb investičného charakteru v rozpočtovom náklade 1 704 800 Kčs a v neinvestičnej časti akcie v hodnote 344 600 000 korún.

(Zo správy na rozšírenom zasadnutí pléna Východoslovenského KV NF SSR dňa 28. septembra t. r.)

SLACHETNOSŤ je nadpis výrazného príspevku, ktorý vo Východoslovenských novinách dňa 10. X. t. r. uverejnil Tibor Fedoronko, aj našim čitateľom dobre známy snaživý prispievateľ. V spomínanom príspevku T. Fedoronko okrem iného konštatuje:

„V období od 1. januára do 30. septembra 1972 darovalo bezplatne svoju krv 987 obyvateľov mesta Košíc, najviac – 446 bolo práve zamestnancov VSŽ.“ A ďalej pripomína:

„V súvislosti s darovaním krvi treba zvýrazniť predovšetkým bezplatnosť. To je ten moment ľudskosti, ušľachtilosti, ale i politologickej uvedomelosti, lebo v tom sa prejavuje rýdza socialistická súdržnosť, úcta a ochota nezištne pomáhať druhému. Na túto skutočnosť poukázal aj prednosta Transfúznej stanice MUDr. Šmalik pri posedení so zamestnancami teplárne VSŽ. Ziadna matka nepredáva svoje dieťa. Ani šlachetný človek nepredá svoju krv, keď vie, že ňou prinavracia zdravie, ba možno doslova zachraňuje život inému!“

A svoj príspevok T. Fedoronko uzatvára povzbudzujúcou výzvou:

„Veríme, že aj v ostatných závodoch, podnikoch i úradoch v krajskom meste si uvedomia svoje podliability v tejto vysoko ľudskosti oblasti.“

PUTNIK SVATVOJTEŠSKÝ, tradičný a obľúbený kalendár Spolku sv. Vojtecha na rok 1973 vyšiel v nedávnych dňoch a jeho včasný príchod do veľkej rodiny vďačných čitateľov treba s radosťou privítať. Kalendár má 160 strán a z jeho bohatého i pestrého obsahu zaujmú predovšetkým príspevky s mierovou tematikou, autormi ktorých sú poprední predstavitelia cirkevno-verejného života u nás (dr. h. c. A. Horák, Msgr. dr. M. Višňovský, dr. J. Gabriš, E. Filo, K. Štefko, F. Marko a i.

Z oblastí ostatných tematických skupín sú to zase príspevky nábožensko-duchovného, historického, vzdelávacieho a kultúrneho rázu. Z týchto vzbudia náš záujem napr. príspevok D. M. Janotu o Tatrách, spomienka dr. E. Korbu na 120. výročie Andraščíkovej smrti, reportážna stať Tri pohľady na Moskvu od dr. A. Martinca, alebo duchom úprimnej československej vzájomnosti presýtený článok dr. J. Čížika o arcibiskupovi Stojanovi, ako aj ďalšie.

Pôvodnú básnickú tvorbu predstavujú básne P. G. Hlbinu, J. Harantu, E. Korbu a J. Motulku. Svojou obsahovou náplňou sú zaujímavé aj preklady známych autorov ako A. Theurieta, E. de Amicis, L. N. Tolstého, L. Régis la Motte, D'Annunzia a iné.

Kalendár vytlačili najmodernejšou tlačovou technikou Polygrafické závody, n. p., Bratislava-Krasňany. Cena 18 Kčs.

(Dr. Št. U.)

V mesiaci decembri t. r.

si z kultúrno-politického kalendára pripomíname tieto výročia:

165 rokov od narodenia veľkého bojovníka za práva našich národov, významného priekopníka myšlienky slovanského bratstva a jedného zo zakladateľov Matice slovenskej Adolfa Ivanoviča Dobrjanského. O jeho význame, živote a diele sme priniesli obšírny príspevok už vlni, pri príležitosti 70. výročia Dobrjanského smrti. (25. 12.)

150 rokov od narodenia francúzskeho Brahmsa a tvorcu niekoľkých oratórií, skladateľa Cézara Francka (10. 12.)

100 rokov od narodenia hudobného skladateľa Mikuláša Moyzesa, ktorý od roku 1908 až do svojej smrti (2. 4. 1944) žil a tvoril v Prešove. (6. 12.)

90 rokov od narodenia popredného maďarského hudobného skladateľa a pedagóga Zoltána Kodálya. (16. 12.)

30 rokov od smrti zakladateľa teórie stavby parných turbín dr. a Ing. h. c. Aurela Stodolu. (25. 12.)

25 rokov od smrti národného umelca dr. h. c. Dušana Jurkoviča. (21. 12.)

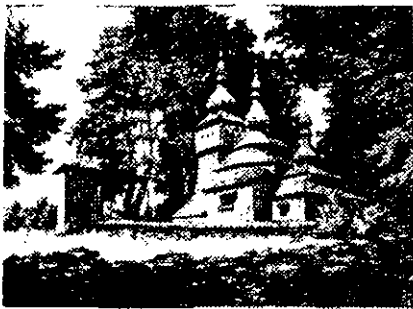


12. NOVEMBRA T. R. uplynulo 100 rokov od narodenia zaslužilého českého výtvarníka Josefa Řeřichu. Pochádzal z juhočeského Písku. Na pražskej technike bol žiakom maliara J. Koulu. Občianske povolanie stavebného inžiniera-vodohospodára, veľmi obmedzovalo jeho umelecké snahy.

K maľovaniu využíval všetky svoje voľné chvíľky. Nadanie a húževnatosť povzniesli jeho spočiatku amatérsku činnosť na profesionálnu úroveň. Vznikli jeho cykly drevorytov ako Môj domov, Drevené kostoly v oblasti Karpát, Veterné mlyny na Rusi a iné.

Jeho práce sú aj dokumentom ľudovej architektúry a zároveň aj samostatným umeleckým prejavom. Dosiahl uznania na výstavách doma aj v cudzine. Po jeho pražskej výstave v roku 1937 prešlo 117 ceruzkových kresieb drevených cerkvi grécko-slovanského obradu do zbierok Národopisného múzea v Prahe.

Josef Řeřicha patril k posledným pamätníkom generácia umelcov, združenie (Pokračovanie na 16. str.)

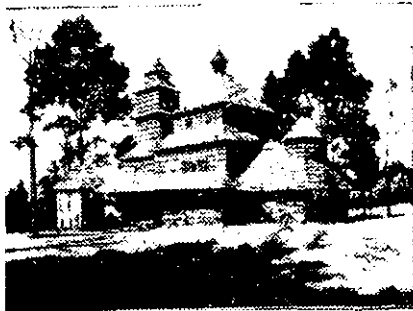


(Dokončenie z 15. str.)

ných okolo spolku Mánes. Veľmi si obľúbil a dobre poznal dielo L. N. Tolstého. Navštívil spisovateľov hrob v Jasnej Poljane, ktorý zachytil na jednom zo svojich vynikajúcich drevorytov.

Jeho ľudský a umelcovský profil najvýstižnejšie vyjadrujú slová, ktoré r. 1959 predniesol nad jeho hrobom básnik L. Stehlík: „Až do neskorej staroby ste dokázali zachovať vzácnu kultúru a čistotu srdca, bez závidy, zloby a ľudského sebecka, vždy ochotný pripraviť niekomu radosť, podávanú s vybrúsenou jemnosťou, spoločenskou i ľudskou účasťou, ktorá hrala a odzbrojovala.“

F. F.



Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Redakcia Košice, Moysešova 50. Administrácia Bratislava, Kapitulská 10.

Vydáva Spolok sv. Voltecha, Trnava v CN Bratislava. Rediguje redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor dr. Emil Korba.

Uzávierka 7 týždňov pred vydaním čísla. Neobjednané rukopisy nevraciam a nehonorujeme.

Povolené SÚTI 245/69 — sekr. z 20. VI. 1969.

Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov.

Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.

kultúrne rozhľady

PIESEŇ O MOSKVE je názov reprezentačnej publikácie, ktorú pri príležitosti 50. výročia Sovietskeho zväzu vydáva Slovenský spisovateľ. V umeleckom texte sa predstavujú 43 slovenskí básnici a prozaici (Plávka, Kostra, Novomeský, Mihálik atď.) a ruskí a sovietski spisovatelia (počínajúc Gogolom a končiac Achmadukinovou), ktorí hovoria o spoločnej téme, aký význam mala Moskva pre Rusko a čo znamená Moskva dnes. Knihu dopĺňajú umelecké fotografie Karola Kállayho. Úvodné slovo napísal minister kultúry SSR Miroslav Válek. Kniha vychádza aj v českej mutácii.

A. CVETAJEVOVÁ, sestra významnej ruskej poetky a dcéra zakladateľa Puškinovho múzea vydala v nakl. Sovietsky spisovateľ knihu spomienok o spoločenskom, kultúrnom a politickom dianí v Rusku na začiatku XX. storočia.

PIERRE ESPIL, známy básnik a dramatik, žiak Fr. Jammesa, bol vyznamenaný Veľkou cenou pyrenejskej literatúry, ktorú mu udelila Akadémia pyrenejských literatúr.

UKRAJINSKÝ SPISOVATEĽ Leonid Pervomajskij, vydal v ruskom preklade súbor svojich kritických statí, spomienok a literárnych úvah. (Vydalo nakl. Sovietskij pisateľ).

I. P. KOTLIJAREVSKÉMU, klasikovi predrevolučnej ukrajinskej literatúry venoval svoju obsiahlu knihu B. N. Levin, ktorú vydalo nakl. Radjanskij pismennik).

V BARCELONSKOM PRÍSTAVE zrekonštruovali vernú kópiu Noemovej archy, ktorú vyhotovili na základe údajov z Biblie, Tóry a Koránu.

DR. P. BENOIT, docent francúzskej biblickej školy v Jeruzaleme uverejn timer novšie časti zvitkov, nájdených pri Mŕtvom mori.

O RESTAURÁCII poškodennej Michelangelovej Piety talianska televízia nakrúca film, ktorý má zachytiť celkový priebeh restauračných prác.

NEDALEKO POLTAVY sovietski archeológovia nedávno objavili jedno z najväčších hradísk antických čias vo východnej Európe. Pravdepodobne ide o mesto Gelon, ktoré patrilo skýtsko-gréckemu kmeňu Gelónov, o ktorom sa zmieňuje aj staroveký grécky historik Herodotos. Gelóni obývali tieto miesta pred dva a pol tisíc rokmi. Archeológovia objavili okrem iného aj pozostatky chrámu s tromi okrúhlymi obetnými oltármi, hlinené plastiky a iné prejavy kultúry vtedajšieho obyvateľstva.

VO LVOVE budujú múzeum, do ktorého zhromažďujú knižné a tlačiarne exponáty, ktorými dokumentujú vývoj knižnej výroby a tlače na Ukrajine. Jedným z najvzácnejších exponátov je Kniha apoštolov, ktorú ako prvú vytlačil v roku 1574 zakladateľ ruskej tlače Ivan Fedorov.

MICHALOVSKÉ GYMNAZIUM, ktoré bolo dost dlho jediným na celom Zemplíne, slávi v tomto školskom roku päťdesiatročnicu svojho vzniku. Základný kameň budovy dnešného gymnázia bol položený v roku 1928 a výstavba trvala tri roky. Za doterajšie plodné obdobie gymnázium ukončilo 4210 abiturientov.

V MOSKVE vyšiel v ruskom preklade román Michaila Stelmacha Chlieb a soľ, ktorý je jedným z diel trilógie, za ktorú autora vyznamenali v roku 1961 Leninovou cenou.

LENINGRADSKÍ hudobní vedci vydali pozoruhodnú publikáciu o hudbe a hudobníkoch v ZSSR, ktorú vydalo nakl. Muzyka a zredigoval prof. S. L. Ginzburg.

V BUDAPEŠTI vydal G. Perneczki veľmi zaujímavú monografiu o slávnom maľarovi dramatických vlasteneckých obrazov a vynikajúcom portrétistovi M. Munkácsym.

V NAKLADATELSTVE VYŠEHRAD (Praha 2, Karlovo nám. 5) vyšli v nedávnych dňoch, okrem dokumentárnej publikácie Sjezd Čs. strany lidové v Praze 8.—10. VI. 1972, aj dve významné prozaické diela. Je to prvý český preklad z diela súčasného pokrokového orientovaného španielskeho autora M. Delibesa Pět hodin s Mariem (prel. J. Toušková) a preklad knihy známeho francúzskeho kat. spisovateľa G. Bernanosa Muška (prel. E. Formanová).

KALENDÁRE BLAHOVISTNIKA A SLOVA 1973 vyšli nákladom SSV Trnava v CN Bratislava. Distribúciu robí Gr.-kat. ordinariát prostredníctvom dekaných a farských úradov. Jednotlivé objednávky adresujte na Gk. ordinariát, Prešov, ul. SRR č. 8. K vydaniu našich kalendárov sa ešte vrátíme recenziou v budúcom vydaní našich časopisov.